

# BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2023. gada 2. – 8. augusts

Nr. 29 (1783)

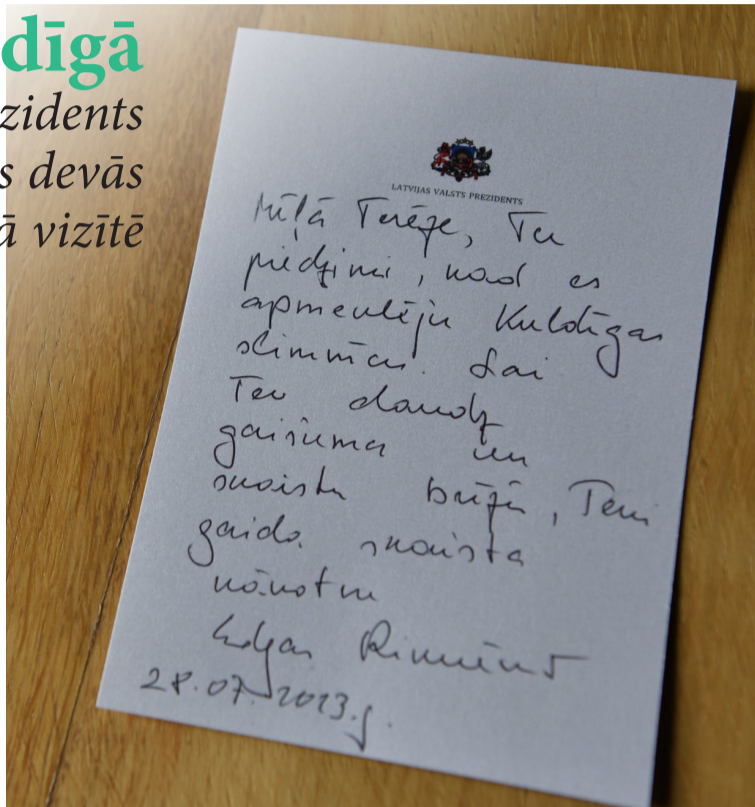
Lasiet tīmeklī  
[www.brivalatvija.lv](http://www.brivalatvija.lv)

## Valsts prezidents Kuldīgā

Šā gada 28. jūlijā Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs devās kārtējā reģionālajā vizītē



Kuldīgas slimnīcas apmeklējuma laikā prezidents sveica tikko piedzimušo Terēzi un viņas vecākus



Saimniecībā "Lazdkalni" kopā ar saimnieci Solveigu Melnaci



Tīršķirnes gaļas liellopu saimniecības "Kolumbi" apmeklējums



Lauksaimniecības uzņēmuma SIA "Amazonē" apmeklējuma laikā Valsts prezidentu sveica tā īpašnieki – Mikālu ģimene // Foto: Ilmārs Znotiņš, Valsts prezidenta kanceleja

**"Jaunas balsis!  
Jauna mūzika"**  
Siguldā  
2. lpp

**Latvija dienu  
ritējumā**  
3. – 4. lpp

**Juris Lorencs par  
Braitonbīču.  
Sallija Benfelde –  
par patiesību  
un meliem**  
5. lpp

**Īpaši mūsu  
senioriem**  
6. lpp

**PBLA Kultūras  
fonds un  
padome ziņo**  
7. lpp

**Latviešu  
liktenstāsti.  
Raimonds  
Kugrēns**  
8. – 9. lpp

**Ak, valodiņ, cik  
pacietīga esi!**  
10. lpp







LIGITA KOVTUNA

Piektdienas, 21. jūlija pēcpusdienā Siguldā, Siguldas Mākslu skolā "Baltais Flīgelis" valdīja mūzika, jaunība un elpu aizraujošs kopīgs dzīvesprieks. Pēc desmit dienu ilgušā mūzikālā maratona XV Starptautisko latviešu jauno mūziķu meistarkursu dalībnieki, pasniedzēji un jaunie mūziķi, nodeva pašu un klausītāju vērtējumam padarīto. Sākumā, protams, uzru-



Vents Zilberts

nas – no Siguldas pašvaldības vadītājas Līgas Sausiņas, no meistarkursu ilggadīgā izpilddirektora, pianista Venta Zilberta, no Donata Veikšāna, kuš bijis starp pirmajiem atbalstītājiem Latvijā u.c. Bet visa notikuma centrā – meistarkursu mākslinieciskā vadītāja Dace Aperāne, kuŗa burtiski tika apbērtā ar ziediem un uzslavām. Pelnīti, jo apbrīnojama tiešām ir viņas enerģija un radošums, cītīgi lolojot un turpinot sava tēva, žurnālista Mārtiņa Štauvera pirms vairāk nekā 40 gadiem, ierosināto ideju par šim meistarklasēm.

Mārtiņam darbošanās ar jaunatni bija misija. Pats pēc profesijas būdams pārtikas tehnologs, savu aktīvo sabiedrisko dzīvi visu mūžu bija veltījis jaunās paaudzes lietām. Bijis skolotājs un latviešu skolas pārzinis Vinipegā, Kanadā. Pēc viņa ierosmes tika sarīkoti Latviešu jaunatnes dziesmu svētki – no 1975. līdz 1987. gadam. Kanadā un ASV tādi notika sešas reizes, pulcējot jaunos mūzikas draugus no visas pasaules. Ideja par meistarkursiem pirmo reizi dzīvē īstenojās 1985. gadā, kad Montfordas mūzikas nometnē sapulcējās ap 100 jauno mūziķu un ap 20 ievērojamāko latviešu profesionāļu, tostarp Tālvāldis Ķeniņš, Arturs Ozoliņš, Arnolds Šturms. 1994. gadā meistarkurss sāka savu ceļu Latvijā – vispirms Jaungulbenē, tad Ogrē un nu jau kuŗo gadu Siguldā.

Laika lasītāji ikreiz ir tikuši bagātīgi informēti tiklab par kursu sagatavošanas gaitu, kā arī par norisēm. Bet nekas nevar būt pārliecinošāks par klātbūtni tajos. Tas, ko izdevās pieredzēt un piedzīvot minētajā 21. jūlija pēcpusdienā, vēl reizi apliecina patiesību, ka latvietis un mūzika ir mūsu identitātes nesaraujama savienība. Šajā koncertā visi – jauni un ne tik

jauni, pieredzes un panākumu bagāti – bija vienā kopumā uz skatuves un zālē. Satiktā profesore Andra Dārziņa, altvijoliste un mūzikas pasniedzēja no Vācijas (ar "sagnēm" Austrālijā)

paspēj pastāstīt, ka iepriekšējā vakarā kā sākuši mūzicēt ap septiņiem, tā devušies pie miera tikai pēc pusnakts. Un drīz jau pati ir uz skatuves un mūzicē kopā ar kolēģiem – vijolnieci

Sofiju Kirsanovu un čellistu Ēriku Kiršfeldu, atskaņojot jaunā komponista (dzimis 2004. gadā!) Vigovajk Sagvik "Trio". Runājot par jaunajiem, jāpiemin arī Aleksa Pilmaņa (2001) godal-

goto un klausītāju simpatijas ieguvušo "Chime" flautai un klavierēm, ko kopā ar pianisti Ievu Šmiti atraktīvi atskaņoja jauniņais flautists Jānis Vītols.

Koncerts sākās ar Roberta Šūmaņa trīsdaļīgu *Fantasiestücke Op. 73*, ko saulaini un saskanīgi izpildīja Anna Katrīna Paukšēna (nav šaubu, ka viņa pievienosies latviešu krāšņo čellistu dāmu pulkam, ja vien



Jānis Vītols un Ieva Šmite



Dace Aperāne



Agnese Egliņa, Juris Žvikovs, Lauma Skride un Reinis Zariņš



Kārlis Gusts Zariņš un Anna Katrīna Paukšēna

viņu prom no dzimtenes neaizvilinās, teiksim, Šveice vai Anglija!) un pianists Kārlis Gusts Zariņš. Abi jaunie mūziķi izkopuši savu meistarību Agneses Egliņas, Venta Zilberta un Ērika Kiršfelda meistarklasēs. Reinis Zariņš, savukārt klausītājiem uzdāvināja lieliskas Lindas Leimanes "Viļņošānās" un Krista Auznieka "Carmine" interpretācijas. Vēlāk Meistars kopā ar kolēģiem – artistisko Juri Žvikovu (Amerikas latviešiem labi iepazīto mākslinieku), allaž dzirkstošo Agnesi Egliņu un Laumu Skridi astoņrocīgi interpretēja Tālvāldis Ķeniņa "Latviešu tautas deju, variācijas un fūgu". Atļaujos domāt, ka biju viena no tā apmēram simta, kas šo humorpilno un atraktīvo priekšnesumu klausījās pirmoreiz.

Šogad meistarklasēs ienācis arī džezs – aizvadītā gada Lielās mūzikas balvas laureāte, Nujorkā mītošā Arta Jēkabsons bija sava žanra meistarklasu vadītāja un koncertā piedāvāja F. Habarda un M. Deivisa interpretāciju ar audzēkņu grupiņu, ko pieteica kā "džezā tikai meitenes". Svaiga, patīkama vēsma.

Un visbeidzot – meistarkursu koris, kuŗu līdz ar Ivaru Cinkusu diriģēja arī mūsu jau iepazītā Annija Dziesma Tetere, austrāliešu jaunais diriģents Matiss Reinhards un Heather MacLaughlin Garbes. Šo vārdu, savukārt, vēriņš lasītājs būs pamanījis *Laika* reportāžās no Sietlas.

Visbeidzot – meistarkursu stīgu orķestris Andras Dārziņas vadībā, kur mirdzēja vijoles, alti un čelli, kas meistarību kopuši čellistu Ērika Kiršfelda, Jāņa Laura, Gregorija Valmslija, altistes Andras Dārziņas un vijolnieku Sofijas Kirsanovas, Gunāra Larsena un Paulas Šūmanes vadībā.

Lai veiksmīgs ceļš nākamajiem meistarkursiem, lai arvien jauns pasākums Dacei Aperānei!



"Džezā tikai meitenes" ar Artu Jēkabsoni (otrā no labās)



# LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

\*\*\*  
NATO būs gatava aizstāvēt ikvienas dalībvalsts teritoriju



NATO būs gatava aizstāvēt ikvienas savas dalībvalsts teritoriju “no pirmā centimetra un no pirmās minūtes”, uzsvēra jaunais Latvijas vēstnieks NATO Māris Riekstiņš.

Iepazīstinot ar darba prioritātēm, vēstnieks atzīmēja, ka laikā, kad Viļņā ir noslēgusies kārtējā NATO dalībvalstu vadītāju sanāksme, nozīmīgākie uzdevumi saistās ar šajā sanāksmē pieņemto lēmumu izpildi. Vēstnieks akcentēja, ka attiecībā uz Latviju un Baltijas reģionu tas nozīmē darbu, tālāk stiprinot un palielinot sabiedroto spēku klātbūtni reģionā, tālāk attīstot integrētas pretgaisa un pretraķešu aizsardzības spējas. “Latvija no savas puses turpinās būt atbildīga un kopējās NATO intereses atbalstoša dalībvalsts. To mēs apliecināsim gan ar savu ieguldījumu pretraķešu un pretgaisa aizsardzības sistēmā, Sēlijas militārās bāzes un poligona izveidē, kā arī citiem pasākumiem, lai nodrošinātu NATO sabiedroto spēkiem piemērotus apstākļus Latvijā,” norāda vēstnieks. Viņš arī uzsvēra, ka šie ir pasākumi NATO aizsardzības spēju stiprināšanā situācijā, kad kopējā drošības situācija Eiropas kontinentā ir sarežģījusies. Par iemeslu tam ir Krievijas agresija Ukrainā, kā arī kopumā Krievijas agresīvā politika, kas tiek īstenota pēdējo gadu laikā, – radot lielāko draudņu eiroatlantiskajai drošībai. “NATO alianses uzdevums šajos apstākļos ir rūpēties par savu dalībvalsti un tās iedzīvotāju drošību,” norādīja Riekstiņš.

\*\*\*  
**Latvijā liedz pieeju Vagner un vēl divām Krievijas tīmekļa vietnēm**

Nacionālā elektronisko plašaizpildes līdzekļu padome (NEPLP) ir nolēmusi liegt Latvijā pieeju trim Krievijas tīmekļa vietnēm – *wagner2022.ru*, *dentv.ru* un *yapolitic.ru*, liecina padomes paziņojums. Kā atzīmē NEPLP, par drošību atbildīgie dienesti ir konstatējuši, ka minētās tīmekļa vietnes tiek izmantotas Krievijas agresīvās propagandas atbalstīšanai, tajā skaitā izplatot sagrozītu un nepatiesu informāciju par Krievijas uzsāktu karu pret Ukrainu un Krievijas pastrādātajiem kara noziegumiem un tos attaisnojot. Tāpat tur tiek izplatīta naidu kurinoša informācija un informācija, kas diskreditē Latvijas valsti un NATO. Šāda informācija Latvijas informatīvajā telpā var radīt maldīgu priekšstatu par notikumiem pasaulē, negatīvi ietekmēt dažādu sabiedrības grupu līdzaspastāvēšanu un radīt apdraudējumu Latvijas valsts drošībai, atzīmē NEPLP. Tiek izplatīta būtiski sagrozīta un maldinoša aktuālā informācija par notikumiem pasaulē, kā arī diskreditē-

tas NATO spējas aizstāvēt jebkuru NATO dalībvalsti, attaisnots Krievijas iebrukums Ukrainā.

\*\*\*  
**Militārie eksperti par Vagner Baltkrievijā**

Baltkrievijā nonākot lielākam Krievijas militāro algotņu grupējuma Vagner kaujinieku skaitam, reģiona NATO valstīm ir pamats gaidīt būtiskākas provokācijas uz robežām, kur līdz šim ilgstoši uzturēti nelegālo migrantu spiedienu, šādu vērtējumu LTV “Rīta panorāmā” puda bijušais Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris Juris Maklakovs. Eksperts domā, ka Vagner daļas no Krievijas uz Baltkrieviju tikušas nosūtītas ar kādu mērķi un tām “būs jāmaksā kaut kāda izpirkuma cena” par militāro dumpi Krievijā, attiecīgi reģionā var gaidīt būtiskākas provokācijas uz robežām. Maklakovs ir pārliecināts, ka situācija nenonāks līdz tam, ka šī militārā grupējuma pārstāvji mēģinātu ienākt kādā no NATO valstīm. “Es nedomāju, ka šīs darbības būs tiks spēcīgas,” sacīja eksperts un paskaidroja, ka drīzāk sagaidāma zināma “robežsargu testēšana, pārbaudīšana, traucēšana”, jo kopumā Vagner spēki ir salīdzinoši nelieli. Bijušais NBS vadītājs uzsvēra, ka Latvijas bruņotie spēki jebkurā gadījumā ir gatavi valsts aizsardzībai. Savukārt bijušais Ukrainas prezidenta biroja padomnieks, militārais eksperts Oļeksij Arestovičs intervijā TV3 raidījumam “900 sekundes” puda, ka pagaidām draudi par Krievijas militāro algotņu grupējuma Vagner kaujinieku došanos uz Poliju vai kādu citu NATO dalībvalsti ir tikai informatīva kampaņa, tomēr sliktākā scenārija īstenošanās gadījumā vagneriešu mērķis varētu būt iebrukums Viļņā un Daugavpilī, maskējoties par bēgļiem. Sarunas sākumā viņš uzsvēra, ka patlaban Krievijas un Baltkrievijas vadība augstākajā līmenī veic informatīvu kampaņu pret Polijas, Lietuvas un Latvijas drošību. Tomēr izskanējušos draudus, piemēram, par vagneriešu vēlmi pastaigāties Varšavā, nedrīkstot neņemt vērā, jo tie varot pārtapt realitātē. Arestovičs gan domā, ka patiesais Vagner mērķis varētu būt nevis Polija, bet Viļņa un Daugavpils, kas abas atrodas tuvu Baltkrievijas robežai. Klasiska hibridkaŗa situācijā provokācijas varētu sākties uz Polijas robežas, kam tiktu pievērsta visa uzmanība, bet tikmēr bēgļu pūlis ar Vagner kaujiniekiem pārrautu Baltkrievijas-Lietuvas un Baltkrievijas-Latvijas robežas un mēģinātu doties Lietuvas un Latvijas iekšienē, iespējamos draudus ieskicēja Ukrainas militārais eksperts. Arestovičs ir pārliecināts, ka Latvijas, Lietuvas un Polijas valdības iespējamos draudus uztver pietiekami nopietni un NATO kaŗaspēks ir gatavs dažādiem notikumu attīstības scenārijiem.

\*\*\*  
**Latvijas kandidēšana ANO Drošības padomes vēlēšanās – vēsturiska iespēja**

Latvijas kandidēšana ANO Drošības padomes vēlēšanās uz



nepastāvīgās dalībvalsts vietu ir vēsturiska iespēja, tā pēc tikšanās ar Valsts prezidentu Ēdgaru Rinkēviču norādīja jaunā Latvijas vēstniece ANO Sanita Pavļuta-Deslandes (*attēlā*). Viņa atzīmēja, ka tas ir liels uzdevums, kas Latvijai vēl ir priekšā. Dalība vēlēšanās palīdzēs Latvijai virzīt uz priekšu jautājumus, kas ir svarīgi reģiona drošībai, kā arī iestāties par lietām, kas valstij ir svarīgas, piemēram, demokrātiskās vērtības un starptautiskās tiesības. Tāpat nākamajos gados būtisks uzdevums ir saistīts ar visu iespējamo atbalstu Ukrainai, starptautisko tiesību sistēmas stiprināšana un nosargāšana, jo Latvijai, tāpat kā daudzām citām pasaules valstīm, valstiskums un drošība ir tieši saistīta ar starptautisko tiesību esamību. Tāpat tas nozīmē arī vērsanos pret Krievijas naratīvu, pārkāpumiem, nesodāmību, kā arī sekmēt Krievijas saukšanu pie atbildības.

\*\*\*  
**Valsts prezidenta komandai pievienojies Edvīns Severs un Jānis Kaŗociņš**

Valsts prezidenta Ēdgara Rinkēviča komandai pievienojies Edvīns Severs, kuŗš pilda valsts pirmās personas ārlietu padomnieka pienākumus, un Jānis Kaŗociņš, kuŗš ir Rinkēviča padomnieks nacionālās drošības jautājumos. Severs ārlietu dienestā sāka strādāt 2014. gadā Rietumeiropas, Viduseiropas un Dienvideiropas valstu nodaļā, darbu turpinot Politiskā direktora birojā, bet no 2016. gada – Ministra birojā. No 2019. gada augusta līdz 2022. gada augustam Severs dienestu turpināja Latvijas vēstniecībā Ukrainā. No 2022. gada augusta līdz 2023. gada jūlijam viņš bija ārlietu ministra biroja vadītājs. Severs ir ieguvis maģistra gradu Latvijas Universitātes Politikas zinātnes studiju programmā. Viņš pārvada angļu, vācu, krievu, poļu un ukraiņu valodu. Par pašai ziedzīgu un profesionālu darbu karadarbības apstākļos Latvijas vēstniecībā Ukrainā Severs apbalvots ar Triju Zvaigzņu ordeni.

Savukārt Kaŗociņš kopš 2016. gada janvāra bijis Valsts prezidenta Nacionālās drošības padomnieks un Nacionālās drošības padomes sekretārs. Iepriekš viņš bijis padomnieks Ārlietu un Aizsardzības ministrijā starptautiskajos un kibernetiskās drošības jautājumos. Saeimas ievēlēts, no 2003. līdz 2013. gadam Kaŗociņš vadīja Satversmes aizsardzības biroju, tostarp viņš bijis NATO Civīlās izlūkošanas komitejas vadītājs 2011. gadā. Kaŗociņš dzimis Lielbritānijā, kā britu virsnieks dienējis Vācijā, Ziemeļīrijā, Norvēģijā, Belizā un citās valstīs. Baltijas

# SPILGTS CITĀTS

Aivars Ozoliņš (nedēļraksts IR nr.30)

## Putina režīms kļūst arvien vājāks, tāpēc vēl agresīvāks



Krievijā aizturēts kara noziedznieks Igors Girkins. Kremļa vērsšanās pret “turbonacionālistu”, kuŗam deviņus gadus bija ļauts kritizēt režīmu kā nevienam citam, var šķist maznozīmīga politiskās “tīrīšanas” epizode, salīdzinot, piemēram, ar gandrīz trīsdesmit augstu militārpersonu, to skaitā astoņu ģenerāļu aizturēšanu vai atstādīšanu pēdējā mēneša laikā. Taču šis notikums var nozīmēt būtiskas pārmaiņas Krievijas varas struktūrā un arī pavērsienu Kremļa politikā pret Rietumiem.

Putins zaudē gan kaŗu pret Ukrainu, gan arī varu Krievijā. Algotņu grupējuma Vagner dumpis jūnijā parādīja valdnieka vājumu un nopietnas plaisas viņa varas vertikālē. Daudzi armijā un drošības struktūrās izvairījās stāties pretī dumpiniekiem, bet vietējie iedzīvotāji viņus pat apsveica. Sekoja tīrīšanas armijā, vienas Vagner daļas pakļaušana Aizsardzības ministrijai, otras pārsvešana uz Baltkrieviju, kuŗas diktators Lukašenko piedraud Polijai ar šo bandītu “ekskursiju”, bet Krievija apšauda Ukrainas ostas un bloķē graudu eksportu, mēģinādama šantažēt pasauli ar badu. Nudien, kas šādā ainavā ir kaut kāds Girkins, kuŗu Rietumu mediji virsrakstos dēvē par “karu atbalstošu blogeri” un “nacionālistisku Putina kritiķi”? (..)

Bijušais FSB virsnieks Girkins jeb Strelkovs (Putins gan teic, ka “bijušo” neesot) starptautiski plašāk pazīstams kā viens no vainīgajiem Malaysia Airlines reisa MH17 lidmašīnas notriekšanā 2014. gada 17. jūlijā, kuŗas visi 298 pasažieri gāja bojā. Par šo noziegumu tiesa Nīderlandē pērn novembrī aizmuguriski piesprieda Girkinam mūža ieslodzījumu. 2014. gadā Girkins bija aktīvs Donbas aneksijas dalībnieks un “Doņeckas tautas republikas augstākais komandieris”. Tajā pašā gadā Putins apbalvoja viņu par piedalīšanos arī Krimas anektēšanā. Bet pirms tam viņš bija iesaistīts arī Piedņestras sagrābšanā un karaļa Bosnijā un Hercegovinā, kur, iespējams, piedalījās civiliedzīvotāju masu slepkavībās. Un bija saistīts ar virkni slepkavību un cilvēku nolaupišanu Čēčenijā. Ukrainā ir izsludināta naudas atlīdzība par viņa notveršanu, viņam piemērotas Eiropas Savienības, ASV, Kanadas, Austrālijas, Japānas, Šveices sankcijas.

Girkina konflikts ar Kremli sākās jau 2014. gadā, kad ukraiņi piespieda viņu bandītu bēgt no viņu ieņemtās Slovjaniskas, par ko Girkins lamāja Maskavu, ka tā neesot atsūtījusi papildspēkus. Tomēr viņa bieži vien rupjo kritiku režīms līdz šim bija piecietis, un tas nozīmēja, ka viņam ir ļoti ietekmīgs atbalsts drošības struktūrās; vēl tikai pirms dažām nedēļām varas iestādes aizsargāja viņu no iespējamā atentāta. Kas piepeši noticis?

Tāpat kā par Prigožina dumpi, arī par Girkina aizturēšanu aizkulisēm ir vēl daudz nezināmā. Viens skaidrojums: viņš esot pārkāpis “sarkano līniju”, vērsdamies pret Putinu personīgi – ka Krievija neizdzīvošot ar šo “glēvo viduvējību pie varas” un viņam pieklātos nodot pilnvaras kādam spējīgākam. (..)

Ukrainas graudu blokāde parāda, ka par savu ķilnieci viņš gatavs padarīt arī visu pasauli, pat ja tas nozīmētu riskēt zaudēt Āfrikas valstu atbalstu. (..)

Vagner diezin vai iebruks Polijā, taču, kaut gan mūsu Aizsardzības ministrija publiski drošina, ka apdraudējumu Latvijai neesot, ir jābūt gataviem nekavējoties un apņēmīgi atvaīrīt jebkādas irstošā režīma sarīkotas provokācijas.



valstīm atgūstot neatkarību, Kaŗociņš bija pirmais Lielbritānijas aizsardzības ataŗejs Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Militārā dienesta laikā Čehijā Kaŗociņš izveidojis un komandējis militāro vienību Centrāleiropas un Austrumeiropas bruņoto spēku apmācībai. Viņš bijis britu militārais padomnieks bru-

ņoto spēku komandierim. 2002. gadā priekšlaicīgi atvaīnājies no dienesta Lielbritānijas bruņoto spēkos pārgādes ģenerāļa pakāpē un pārcēlies uz dzīvi Latvijā. Kaŗociņš ieguvis Notinghemas Universitātes bakalaura gradu filozofijā.

(Turpinājums 4. lpp.)



# LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

\*\*\*

## Aptauja: Latvijā 80% mazo un vidējo uzņēmēju strādā arī atvaļinājumā

Latvijā 80% mazo un vidējo uzņēmēju mēdz atbildēt uz darba zvaniem un e-pastiem, esot brīvdienās vai atvaļinājumā, liecina mobilo sakaru operatora SIA "Tele2" veiktā aptauja. Visbiežāk to dara būvniecības, mākslas un izklaides, kā arī izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē strādājošie uzņēmēji. Starp biežākajiem iemesliem, kādēļ uzņēmēji strādā arī brīvajā laikā, 46% aptaujāto minējuši pārāk lielo atbildības sajūtu, 37% norādījuši uz aizvītotāju trūkumu, savukārt 34% aptaujāto uzņēmēju pauduši nevēlēšanos atlikt darbus uz laiku, kad atgriezīsies no brīvdienām. Aptauja sadarbībā ar "Norstat Latvija" veikta 2023. gada jūnijā, aptaujājot 750 uzņēmējus.

\*\*\*

## Latvijā sasniegts visu laiku zemākais bezdarbnieku skaits

Pašlaik Latvijā bez darba ir ap 50 000 iedzīvotāju, kas ir visu laiku zemākais bezdarbnieku skaits. Bezdarba līmenis Latvijā ir samazinājies no 6,3% gada sākumā līdz 5,6% pašlaik, un Latvijā ir bijis arī zemāks bezdarba līmenis, bet skaitliski mazāk bezdarbnieku nekad nav bijis. Tādēļ pieaug spriedze darbinieku trūkuma dēļ, turklāt visā valsts teritorijā, lai arī reģionālās atšķirības joprojām ir būtiskas. Latvijā jūtami trūkst pedagogu, medicīnas personāla, programmētāju, automašīnu vadītāju, celtnieku, arī dažādu nozaru palīgstrādnieku.

\*\*\*

## Septiņas Latvijas pašvaldības iesaistīsies starptautiskā kampaņā par tīru Baltijas jūru

Septiņas Latvijas pašvaldības iesaistīsies starptautiskā kampaņā par tīru Baltijas jūru. No Latvijas kampaņā "Save Our Sea" jau ir pieteikušas dalību septiņas pašvaldības, proti, Rīga, Jūrmala, Liepāja, Ventspils, Ādažu novads, Talsu novads un Valmieras novads. Lai gan Valmieras novads neatrodas tieši pie jūras, pašvaldības pārstāvji uzskata, ka dzīvojot Gaujas piekrastē ir jādama arī par Baltijas jūras tīrību. Organizācijas "Let's do it World" iniciatīvā "Save Our Sea" ("Glābsim mūsu jūru") jeb "SOS" dalību apstiprinājušas pilsētas un to iedzīvotāji Somijā, Ālandē, Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Zviedrijā, Dānijā un Vācijā. "Save Our Sea" mērķis ir pievērst uzmanību Baltijas jūras vides problēmām un dot iespēju tās krastos dzīvojošajiem rīkoties pašiem un sakopt Baltijas piejūras zonas, pludmales un kāpas. Pērn organizētajā kampaņā iesaistījās tikai trīs Baltijas valstis, bet šogad pasākums ir daudz plašāks un iekļauj teju visas Baltijas jūras reģiona valstis.

\*\*\*

## Piecos gadus Latvijā pieaudzis bišu saimju skaits

Pēdējos piecos gadus bišu saimju skaits Latvijā pieaudzis par 13,4% jeb par 12 500 bišu saimēm,



informēja Latvijas Biškopības biedrības (LBB) padomes priekšsēdētājs Juris Šteiselis. Viņš atzīmēja, ka novadu griezumā bišu saimju skaits samazinājās tikai septiņos novados, kur kopumā tas samazinājies par 800 bišu saimēm. Pārējos novados biju novērots pieaugums bišu saimju skaitā. Vienlaikus Šteiselis norādīja, ka, pateicoties iepriekšējo gadu atbalsta politikai, biškopība Latvijā līdz 2023. gada dravošanas sezonai bija populāra nodarbe. Latvijā Lauksaimniecības datu centrā (LDC) reģistrētas aptuveni 2800 biškopības saimniecību un vairāk nekā 3000 biškopju – LBB biedru vidū ir 3400 biškopji. Šteiselis skaidroja, ka vienā saimniecībā var būt vairāki biškopji, turklāt biškopība bieži ir ģimenes arods. Savukārt LBB veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka, ja pirms desmit gadiem vidējais biškopja vecums bija 57 gadi, tad šogad janvārī – 54 gadi. "Pat neskatoties uz medus realizācijas grūtībām 2018. gada rudenī un nākamajā gadā, kad zemās vairumcenas dēļ bija apgrūtināta medus realizācija, nozare turpināja attīstīties un bišu saimju skaits valstī pieauga," stāstīja Šteiselis, piebilstot, ka Eiropas Savienības (ES) finansētie un nacionālā budžeta atbalstītie LBB organizētie kursi un lekcijas nodrošināja arī nozares dalībnieku izglītību. Viņš minēja, ka pat Covid-19 pandēmija nespēja nopietni ietekmēt nozares attīstību.

## KULTŪRAS ZIŅAS

\*\*\*

### Mūzeju krātuve aicina uz "Mūzu simpoziju Pulka sētā"

Muzeju krātuves mūzeji, kas atrodas Pulka ielā 8, Rīga, 27. jūlijā aicināja piedalīties vasaras programmas "Vasarīga kopā būšana" kulminācijā – "Mūzu simpozij Pulka sētā". Pulka ielā 8 atrodas RMM, Rīgas Kino mūzejs, Latvijas Nacionālais mākslas mūzejs (LNMM) un Latvijas Nacionālais vēstures mūzejs (LNVN). "Mūzu simpozijā" apvienotas divas kultūras nozares – mūzeji un mūzika. Pirmo reizi, visiem četriem mūzejiem sadarbojoties, tika piedāvāta programma ar dažādām radošajām darbnīcām un meistarklasēm. Visu dienu Pulka ielas pagalmā bija iespēja piedalīties radošajās darbnīcās, kā arī doties ekskursijās, izzinot vietējās apkāmes vēsturi. Mūzu simpoziju Pulka sētā" ieskandināja pilsētas danči un lustes ar Rīgas danču klubu un Zemessardzes orķestra koncertu. Rīgas Kino mūzejs piedāvāja kultūrtelpā "Tintnīca" visas dienas garumā iespēju noskatīties Ilgūciema un Dzegužkalna apkaimē uzņemtas filmas – "Seržanta Lapīņa atgriešanās", "Ilgūciema māsas" un "Kriminālās ekselences fonds". Mūzeji aicināja

arī ekskursijās – izzināt Dzegužkalna apkārtnes noslēpumus.

\*\*\*

### Dabas mūzejā pirmoreiz – flokšu izstāde

Latvijas Nacionālajā dabas mūzejā 27. jūlijā atklāja flokšu izstādi, kas notika pirmo reizi, turklāt ekspozīcijā nozīmīga vieta līdzās ziediem bija atvēlēta īpaši šai izstādei izgatavotām keramikas vāzēm. Izstādē "Flokšu balle 2023. Guna Rukšāne – flokši, Ingrida Žagata un "Madis Org" – keramika" bija apskatāmas kopumā 100 flokšu šķirnes 100 vāzēs.



Rukšāne ir Latvijā labi pazīstama dārzniecība un selekcionāre, kuras devumu apstiprina četras dārzkopības vēltas grāmatas. Visnozīmīgākā no tām ir tieši grāmata "Flokši", ko ikvienam interesentam bija iespēja iegādāties izstādes laikā. Selekcijas lauciņā Rukšāne izaudzējusi daudz jaunu flokšu šķirņu. Bez 200 flokšu šķirnēm Rukšānes dārzā aug arī lilijas, peonijas, irisi, ūdensrozēs, cīruļi, vizbulītes un orhīdejas. Īpašu uzmanību selekcionāre ir pievērsusi hostām, par kurām patlaban tiek vākti materiāli jaunai grāmatai. Izstādē Dabas mūzejā līdzās simt flokšu šķirnēm bija aplūkojamas arī simt īpaši šim notikumam radītas keramikas vāzes, kuru autori ir keramikas meistare Ingrida Žagata un igauņu mākslinieks, dizaineris "Madis Org". Abi mākslinieki dzīvo Duntē un keramikas darbnīcā "Ceplī" rada unikālus, ar rokām veidotus traukus.

\*\*\*

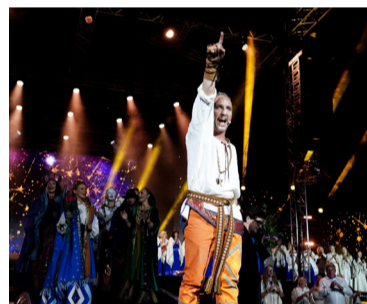
### Augustā – starptautiskais Garīgās mūzikas festivāls

Valsts Akadēmiskais koris "Latvija" un tā mākslinieciskais vadītājs Māris Sirmāis augusta otrajā pusē rīkos 26. starptautisko Garīgās mūzikas festivālu. Ar programmu "Klusuma vadmotīvs" Garīgās mūzikas festivālā 18. augustā Rīgas Svētā Pēterā baznīcā kopā ar kori "Latvija" atklās latviešu kordirģente Krista Audere. Koncertā skanēs Latvijā reti atskaņotā amerikāņu komponista Deīvida Langa mūzika no cikla "The Writings" un slovēņu komponistes Nanas Fortes opuss "Miserere Mei", kā arī latviešu

skaņražu Maijas Einfeldes un Andra Dzeniša darbi. Koncertā Stirnienes Svētā Laurencija Romas katoļu baznīcā 25. augustā Lietuvas Valsts koris "Vilnius" tā mākslinieciskā vadītāja Artūra Dambrauskā vadībā atskaņos Fēliksa Mendelszona, Džeimsa Makmilana un citu komponistu mūziku. Rīgas Domā diriģenta Māra Sirmā vadībā 26. augustā būs iespēja dzirdēt vienu no monumentālākajiem Rekvīmiem – franču romantiķa Hektora Berlioza 1837. gadā komponēto desmit daļu lieldarbu tenoram, korim un lielam orķestrim, kuŗa atskaņojumu autors bija iecerējis ap 400 mūziķu izvērstam sastāvam. Rekvīma atskaņojumā piedalīsies britu tenors Endrū Steipls, koris "Latvija", kā arī Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris un orķestris "Rīga". Festivāla noslēgumu 31. augustā Rīgas Svētā Pēterā baznīcā svinēs ar pasaules pirmatskaņojumiem un Ģerģa Ligeti 100. jubilejas atceri.

\*\*\*

### Lielvārdes parkā izskan rokoperas "Lāčplēsis" atjaunotais iestudējums



28. jūlija vakarā Lielvārdes parkā notika Zigmara Liepiņa un Māras Zālītes rokoperas "Lāčplēsis" atjaunotā iestudējuma izrāde. Atzīmējot šī darba 35. gadskārtu un Andreja Pumpura eposa "Lāčplēsis" 135. gadadienu, pirmo reizi rokopera izskanēja Pumpura dzimtajā vietā Lielvārdē. Rokoperas atjaunotajā iestudējumā Lāčplēša loma uzticēta dziedātājam Atim Zviedrim, Laimdotu atveidoja vokāliste Beāte Zviedre. Kangars – dziedātājs Marts Kristians Kalniņš un, kā norādīja režisore Rēzija Kalniņa, tieši šīs trijotnes savstarpējās attiecības ir jaunā rokoperas uzveduma centrā.

Lielvārda lomā iejutās operas solists, tenors Raimonds Bramanis, Diterihu atveidoja Atis Ieviņš, Likpures lomā aktieris Gundars Grasbergs, Koknesi izdziedāja Jānis Buķelis, Ziemeļmeitas lomā dziedātāja Alise Kante, Staburadzes tēla – dziedātāja Anmary, savukārt Teicējas lomā iejutās aktrise Zane Jančevska. Nozīmīgas lomas izrādē atveidoja a capella grupa Latvian voices.

Taustiņinstrumentus spēlēja mūzikas autors Zigmars Liepiņš, viņam līdzās Uldis Marhilevičs. Ģitaru spēlēja Mārcis Auziņš, basģitaru Valters Sprūdžs, savukārt pie sitaminstrumentiem – Gundars Lintiņš. Mūziķu un aktieru sastāvu kuplināja Lielvārdes jauktais koris "Lāčplēsis", jauniešu deju kopa "Pūpolitis" un folkloras kopa "Josta", Ķeguma jauktais koris "Lins" un Tomes folkloras kopa "Graudi".

\*\*\*

### Valkas novadā svin Ērgemes pils septiņsimtgadi



29. jūlijā Valkas novada Ērgemes pagastā, atdzimstot Livonijas Kaŗapulka nometnēm un viduslaiku aurai, tika svinēta Ērgemes pils septiņsimtgade. Viduslaiku gaisotne bija jūtama jau Ērgemes pils pagalmā, kur apmeklētājus sagaidīja īsta viduslaiku goda sardze. Apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar šķēpa un bultas mešanas tehniku, kā arī iesaistīties savstarpējā sacensībā šajās disciplīnās, iegūstot titulu "Ērgemes šķēps" un "Ērgemes bulta". Pasākumā bija iespēja degustēt īstu viduslaiku ēdienu pēc izraudzītas receptes, piedalīties dažādās radošajās darbnīcās, iepazīt viduslaiku amatnieku darbu, kā arī redzēt kauju un zobenciņu paraugdemonstrējumus. Pusnaktī par godu pils skaistajai jubilejai apmeklētājus priecēja "Fire-Show studio" uguns šovs.

\*\*\*

### Daugavpili festivāli "Gostūs Latgolā" un "Artišoks"

29. jūlijā Daugavpili norisinājās divi festivāli, kas precīzi raksturo Latgales lielāko pilsētu, kurā līdzās sadzīvo tradicionālais un mūsdienīgais. Dienas pirmajā pusē Vienības laukumā notika Latgales viesmīlības, kultūras un tradīciju festivāls "Gostūs Latgolā", savukārt pēcpusdienā Lielā Stropu ezera promenādē norisinājās sporta un jaunatnes festivāls "Artišoks". "Gostūs Latgolā" ir Latgales viesmīlības, kultūras un tradīciju svētki, kas Daugavpili notika jau trešo reizi. Pašā pilsētas centrā ikviens varēja izgaršot, sajūst, izbaudīt un atklāt Latgali. Vienības laukumā notika dažādas aktivitātes, Daugavpils nacionālo biedrību kulinārās meistarklases, Latgales mājražotāju tirdziņš, mini ZOO iemītņieku apskate, amatnieku radošās darbnīcas un muzikāli priekšnesumi. Pēcpusdienā, Lielā Stropu ezera centrālajā pludmalē norisinājās sporta un jaunatnes festivāls "Artišoks". Festivāls pulcēja sportistus, jauniešus, izglītības iestādes, uzņēmējus un aktīva dzīvesveida cienītājus.

Ziņa spkopoja Sallija Benfelde







JURIS  
LORENCIS

1993. gada nogalē man bija iespēja viesoties Ņujorkā. Tiku uzņemts un izguldināts viesmīlīgā latviešu ģimenē. Mājas saimniekus, kuri bija gatavi man izrādīt visu pilsētu, droši vien pārsteidza lūgums aizvest uz Braitonbiču Bruklinā. Manhatanā centru varēju izstaigāt kājām un pats atrast man interesējošos Gugenheima un Metropoles mākslas muzejus. Tikmēr uz Braitonbiču bija jābrauc ar vilcienu, bet Ņujorkas publiskajā transportā es vēl labi neorientējos. Šis pilsētas rajons man gan vairāk interesēja kā socioloģiskas izpētes objekts. Jo tā bija vieta, kur kompakti dzīvoja cilvēki, ar kuriem vēl pavisam nesen es biju spiesti atrasties vienā valstī – Padomju Savienībā. Braitonbičā viss izskatījās tieši tā, kā to biju iedomājies – uzraksti krievu valodā, veikali ar Rīgas melno balzāmu un Latvijas šprotēm plauktos. Ar saīgušām, krieviski runājošām pārdevējām. Ar kafējnīcām, kuŗās pasniedza ukraiņu sarkano biešu zupu jeb boršču un plānās pankūkas ar kaviāru. Braitonbiču dažkārt dēvē par “Little Odessa”, tātad “Mazā Odesa”. Jo liela daļa Braitonbičas publikas, krieviski runājoši ebreji, nāk no šīs Ukrainas dienvidu pilsētas pie Melnās jūras. Viens no iemesliem, kāpēc viņi apmetās Braitonbičā, esot okeāna tuvums. Patiesībā Braitonbičas pludmale ir pat labāka nekā Odesā. Man tā atgādināja Rīgas Jūrmalu – bezgalīgs

smilšu liedags. Savukārt gandrīz visas Odesas pludmales klāj grānīta oļi vistas olas lielumā.

20. gadsimta sākumā Odesa bija viena no svarīgākajām un dinamiskākajām Krievijas impērijas pilsētām aiz Pēterbugas, Maskavas un Rīgas. Iebraucējus pārsteidza pilsētas nepiespiestā atmosfēra, restorāni un teātri, greznās ēkas, baznīcas un sinagogas. Odesas bagātības pamatā bija izdevīgais ģeogrāfiskais novietojums, osta, dzelzceļi un Ukrainas labības eksports. Bet pirmām kārtām enerģiskie, uzņēmīgie cilvēki – ukraiņi, ebreji, krievi, vācieši, grieķi, rumāņi, armēņi. Odesas saimnieciskajā dzīvē toni noteica ebreji, ap 40 % no pilsētas iedzīvotājiem. Tā bija krievvalodīga, bet ne krievu pilsēta. Pasaule tas nav nekas neparasts, līdzīgi kā Mehiko ir spāniski runājoša, bet ne spāņu pilsēta. Pasaule par Odesu atcerējās šī gada 24. jūlija naktī, kad Krievijas armijas raķetes sagrāva vienu no skaistākajām Odesas celtnēm – Kristus Apskaidrošanās katedrāli. Sociālajos tīklos izplatījās video, kas rādīja ugunsgrēku baznīcas altārdaļā un degošo ikonostasus. Tas ir patiesi grandiozs, klasicisma stilā celts dievnams. Atrodas pašā pilsētas centrā blakus parkam, tā tuvumā nav neviena militāra objekta. Zīmīga ir baznīcas vēsture. Kristus Apskaidrošanās katedrāle tika iesvētīta 1808. gadā kā galvenais Odesas eparchijas dievnams. 1932. gadā komunistu režīms

baznīcu slēdza, bet 1936. gadā uspridzināja kā “bezvērtīgu ēku”. Dievnamu par privātiem ziedojumiem atjaunoja jau Ukrainas neatkarības gados, faktiski uzcēla no jauna. 2010. gada vasarā to iesvētīja Krievzemes patriarhs Kirils, kuŗš šodien attaisno un slavē Krievijas armijas noziegumus Ukrainā. Ironija ir tā, ka visu šo laiku katedrāle atradies Maskavas patriarhāta Ukrainas pareizticīgās baznīcas pārziņā. Tātad krievu raķete ir iznīcinājusi galveno “krievu pasaules” simbolu Odesā! Cerams, ka vienam otram Putina cienītājam tas beidzot atvērs acis.

Kāda nākotne sagaida Braitonbiču un tās krievvalodīgo kopienas? Visdrīzāk pilnīga asimilācija Amerikas “kausējamā katlā”. Braitonbičā pamazām zaudēs savu “ebreji-krievisko” kolorītu, kā tas jau noticis ar Manhatanas “Mazo Itāliju”. Ebreju izceļotāju straume no bijušās PSRS valstīm tikpat kā ir izsīkusī. Kuŗi gribēja, tie sen jau ir aizbraukuši – uz Izraēlu, Eiropu, Ameriku. Izbraukšanu gan aktīvizēja Krievijas kuŗš Ukrainā. Tomēr jaunie emigranti ir labāk izglītoti, viņi ir redzējuši pasauli un zin valodas. Viņiem vairs nav vajadzīgi veikali ar uzrakstu “šeit runā krieviski” un “dzimtajā valodā” runājošs ceļojumu aģents. Vēl viens asimilācijas iemesls – Braitonbičā dzīvojošie ebreji nav īpaši reliģiozi, viņi nepavisam neiederas Ņujorkas ortodokso ebreju kopienās, kas jo-

projām runā jidišā. Gadsimtiem ilgi ticība bija tā, kas turēja kopā ebreju tautu. Krievijas impērijā daudzi ebreji ģimenēs runāja vāciski vai krieviski, bet joprojām gāja uz sinagogu, centās ievērot tradīcijas un precējās savā starpā. Pēc 1917. gada, bolševiku iedibinātā ateistiskā režīma apstākļos tikpat kā vairs nebija iespējams dzīvot tradicionālo ebreju dzīvi. Rīgā padomju laikos bija tikai viena košera gaļas bode, un tā pati darbojās pie pilsētas sinagogas. Klīda tāda anekdote. Atnāc rabinš ciemos pie ebreju ģimenes un ierauga virtuvē trīs ledusskapjus. Kam jums tik daudz? Viens gaļai, otrs piena produktiem, lai nejuktu kopā – atbild mājas saimnieks. Rabinš priecīgs: tas feini, ka tik cītīgi ievērojat košeru! Bet kam jums tas trešais? Tas cūkgaļai – kaunīgi atbild saimnieks.

Pamazām izzuda jidišs, skolās to vairs nemācīja. Patiesībā arī paši ebreji negribēja nodot šo valodu tālāk saviem bērniem un mazbērniem. Iemesls bija gan praktisks, gan ideoloģisks. Būdam vācu valodas dialekts, jidišs pārāk tieši atgādināja par holokausta šausmām un tika neapzināti izstumts no ikdienas lietošanas. Manas jaunības laikā, 1980. gados, veci vīri Vērmanģarā spēlēja šahu un sarunājās jidišā. Viņi bija pēdējie mohikāņi, un valoda pamazām pazuda. Tas, kas palika, bija radusaites un kaut kas no tradicionālās virtu-

ves – macas, foršmaks, gefilte fiš, Kijevas kotlete. Bet interesanti ir kas cits – pat tie, kuŗi to vēlējās, pavisam nevarēja tikt vaļā no sava “ebrejkuma”. Jo to neatļāva tā saucamais “piektais paragrafs”, pietā rindīņa jebkurā anketā un pasē. Proti – ieraksts par tautību. Tāds bija katram padomju pilsonim – krievs, latvietis, ebrejs, vācietis utt. Iemesls gan diskriminācijai, gan privilēģijai izbraukt no PSRS, vismaz ebrejiem un vāciešiem. Tas, ko vēlas patreizējie Braitonbičas iemītnieki, – kļūt par 100 % amerikāņiem. Ar domu – ja ne mēs, tad vismaz mūsu bērni. Tas arī pamazām notiek.

Bet kas sagaida Odesu? Tā kļūs aizvien ukrainiskāka. 2022. gada sākumā Odesā tikai ap 5% cilvēku ģimenē runāja ukraiņu valodā. Tagad, pusotru gadu pēc Krievijas iebrukuma, tādu jau esot ap 17%. Tas nenozīmē, ka viņi šo valodu ir apguvuši. Viņi to ir zinājuši vienmēr, vienkārši kuŗš, uz pilsētu kritošās raķetes, izpostītā dzīve un nogalinātie tuvinieki viņiem likuši izdarīt kulturālu, šajā gadījumā arī politisku izvēli – atteikties no krievu valodas. Tie ir cilvēki, kuŗi uz jautājumu – vai pēc kuŗa vēl būs iespējams klausīties Caikovski, atbild ar kategorisku “nē”. Arī tūristi no Krievijas tuvākajos gadu desmitos Odesā nespēs savu kāju. Tā Putins savu iedomāto “krievu pasauli” neapgriezeniski pārvērtīs par “ukraiņu pasauli”.



SALLIJA  
BENFELDE

Hibridkuŗš, viltus ziņas, propagandas kampaņas – to, kas notiek publiskajā telpā, medijos var saukt dažādos vārdos, bet skaidrs ir tas, ka saglabāt skaidru un objektīvu skatījumu uz notiekošo nav vienkārši. Un nereti izskan pārmetumi par to, ka valsts kaut ko slēpj no iedzīvotājiem, aizmiršot, ka, piemēram, drošības jautājumi nav tie, kuŗus kādā valstī plaši apspriež un visos sikumos izklāsta iedzīvotājiem. Manuprāt, tāds apzinātas vai neapzinātas maldināšanas piemērs par varas nodomiem slēpt informāciju, ir par privātās Prigožina armijas jeb vāgneriešu pārvietošanos Baltkrievijā, iespējamo provokāciju no viņu puses un to, vai Latvija kaut ko dara un ir gatava vajadzības gadījumā aizstāvēties.

Informācija par to, ka apmēram simt vāgneriešu dodas uz Suvalku koridoru, nav noslēpums, par to pietiekami plaši informē arī Latvijas mediji. Pirms stāstīt par šo kārtējo Krievijas un Baltkrievijas kampaņu, ir jāatgādina par to, kas ir t.s. Suvalku koridors. Tas atrodas starp Baltkrieviju un Krievijai piederošo Kaļiņingradas apgabalu un savieno Poliju ar visām trim Baltijas valstīm – citiem vārdiem sakot, tā ir nepilnus simt kilometrus gaŗa zemes strēle, Lietuvas – Polijas robeža, kuŗai abās pusēs ir no-

pietni bruņotas Krievijas un Baltkrievijas militārās vienības. Militārie eksperti ir vienprātīgi, ka tā ir apdraudētākā vieta iespējamā militārā konflikta vai provokāciju gadījumos – ja Suvalku koridorus tiek ieņemti, tad Baltijas valstis tiek burtiski nogrieztas nost no pārējās Eiropas. Tas, protams, apgrūtinātu NATO palīdzību Baltijas valstīm, ja tāda būtu vajadzīga. Uzreiz gan jāpiebilst, ka Suvalku koridoru apsargā arī NATO un gaisā patrulē NATO lidmašīnas, un šī informācija ir zināma katram, kuŗš to vēlas.

Pirms dažām dienām publiski izskanēja Polijas premjerministra Mateuša Moravecka paziņojums par to, ka Baltkrievijā izvietotie algotņi no Krievijas paramilitārā grupējuma *Vagner* ir devušies Suvalku koridora virzienā. Moraveckis pieļauj, ka vāgneriešu uzdevums būs īstenot provokācijas uz Polijas un Baltkrievijas robežas. Moraveckis arī piebilda, ka vāgnerieši, visticamāk, maskēsies par Baltkrievijas robezsargiem un palīdzēs nelegālajiem imigrantiem iekļūt Polijā, destabilizējot situāciju Polijā. Bet, iespējams, ka viņi arī mēģinās iefiltrēties Polijā, uzdodoties par nelegālajiem imigrantiem, tādējādi radot papildu riskus. Jāpiebilst, ka Polija jau reaģējusi, pastiprinot savu austrumu robežu, turklāt

Polijā jau atrodas ASV karavīri NATO spēku sastāvā. Polija arī ir paziņojusi: ja vāgnerieši centīsies iekļūt nevis Polijas, bet Lietuvas teritorijā, Polija aizstāvēs arī savus kaimiņus lietuviešus.

Par Baltkrievijas diktatora Lukašenko sacīto, ka vāgnerieši esot dusmīgi un gribot doties “ekskursijā uz Poliju” jau rakstīju iepriekšējā komentārā. Tāpat jau rakstīju arī par to, ka tas nozīmē – ar Putina atbalstu Lukašenko gatavo provokācijas iespēju uz robežas. Abi diktatori acimredzot plāno tēlot nevaīnīgos, kuri nekādi nav varējuši ietekmēt šīs privātās armijas algotņus. Protams, tie izklausās pēc mulķīgiem meliem – apgalvot, ka Baltkrievijā bruņots grupējums var darīt jebko, kas ienāk prātā.

Ar vārdus sakot, provokācijas uz ES un NATO robežas ir iespējamas, acimredzot nodoms ir pārbaudīt NATO, cik ātri un nopietni alianse spēs reaģēt. Publiski jau izskanējušas bažas par iespējamām provokācijām uz Latvijas robežas un pārmetumi no dažiem “žurnālistiem”, ka vara slēpjot to, vai esam gatavi atvairīt tādas provokācijas, un ka Latvija vispār neko nedarot. Rīgā esošā NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktors Jānis Sārts intervijā Latvijas Televīzijai atzina, ka satraukumam pamata nav,

bet jābūt īpaši modriem. “Labā ziņa ir, ka Polija spēj izsekot līdz pat 100 cilvēku lielu grupu kustībām. Tā ir laba ziņa. Otrs – Suvalku koridoru ir Polijas-Lietuvas robeža, tātad nav tieši Latvijas tuvumā, bet tas liek būt papildu modriem,” sacīja Sārts. Savukārt Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris Leonīds Kalniņš norādīja, ka nevajag glorificēt vāgneriešus. Viņš uzsvēra, ka Latvijas drošība tiek uzraudzīta un uzturēta 24 stundas diennaktī neatkarīgi no tā, kādi spēki parādās un darbojas blakus valsts robežām. NBS esot gatavi jebkādiem attīstības scenārijiem, tostarp potenciālām provokācijām vai diversijām uz valsts robežas. Uz izskanējušajām bažām par to, ka vāgnerieši var izdomāt doties uz Daugavpili, kur daļa iedzīvotāju ar sajūsmu viņus sagaidītu, Kalniņš atbildēja: “Mēs gadiem ilgi esam šo sistēmu izveidojuši, lai varētu nodrošināt ātru reaģēšanu jebkurā momentā, jebkurā ģeogrāfiskajā punktā ar minimālu laika limitu. Tāpēc pārvietot tagad vienības uz Daugavpili nav nepieciešams.” NBS komandieris arī piebilda, ka NBS kopš ārkārtējās situācijas ieviešanas Latvijas-Baltkrievijas robežas tuvumā savu palīdzību valsts robezsardzei nav samazinājuši.

Protams, ne Putins, ne Luka-

šenko nerimsies, jo viņiem vis-svarīgākais ir saglabāt savu varu, tādēļ arī Krievija apgalvo, ka Baltkrievijā jau ir tās kodolieroči, tādēļ ir mīnēta Zaporīžjes AES un nepārtraukti tiek draudēti visiem. Putina un arī Lukašenko rīcību savā komentārā precīzi raksturo socioloģiskā dienesta “Ukrainas barometrs” direktors Viktors Ņeboženko: “Putinam liekas, ka paplašinot militāri politiskās spriedzes zonu, viņš palielina savas rīcības manevru iespēju. Jo sliktākā situācijā būs Krievijas armija Ukrainā, jo aktīvāk Putins paplašinās savu agresivitāti citos pasaules reģionos un dzīves jomās. Putinam, kā jau čekistam, kuŗš par katru cenu cenšas saglabāt savu varu, gribas ticēt, ka tādā veidā viņš veiksmīgi šantažē ASV, NATO un spiež piekrist pamieram uz Ukrainas reķina. Tomēr Putins, Lukašenko un Progožins, izmantojot kodoldraudus pret Rietumiem, tikai pasliktina savu situāciju, nevis tādā veidā aptur kuŗu Ukrainā.”

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

**MAF**  
Mediju atbalsta fonds

## Lielie un mazie noslēpumi



# “Seniors nav novecojis pieaugušais!”

Stāsta profesors Jānis Zaļkalns, Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Gerontoloģijas klīnikas vadītājs

Tā ir aksioma, kas neprasa pierādījumu – sabiedrība strauji noveco. Vienlaikus palielinās arī senioru vidējais dzīves ilgums, taču tikai dzīvildzes, bet ne veselībā nodzīvoto gadu izpratnē. Tas nozīmē, ka senioru veselības aprūpe prasa īpašu izpratni un attieksmi – gluži tāpat kā bērns nav mazs pieaugušais, tā arī seniors nav novecojis pieaugušais.

Visi mēs esam pakļauti novecošanās procesam, ģenētiski ieprogrammētām organisma izmaiņām, kas attīstās ar gadiem. Veselību, cilvēkam novecojot, nedrīkst mērīt tikai ar kādu noteiktu slimību esamību vai neesamību, jo ar šo dzīves posmu saistītie simptomi vai simptomu kopums būtiski atšķiras no tām “klasiskajām” pazīmēm, kas raksturīgas konkrētām slimībām. Tomēr tieši šis un arī vairāki citi apstākļi ietekmē un arī apgrūtinā senioru veselības aprūpi, tajā skaitā viņu sirds un asinsvadu slimību kontroli. Vecums – tā ir *summa summarum* jeb mūsu nodzīvoto gadu kopsavilkums, ko nevaram ignorēt, taču varam novecot vai nu veselības, vai neveselības garā. Proti, novecošanu novērst nevaram, tomēr varam ietekmēt dzīves veselīgi nodzīvoto gadu kvalitāti.

Novecojošs organisms ļoti labi atspoguļo organisma sistēmu vienotību un līdzsvaru – tiklīdz tajā kaut kas tiek izjaukts kādas slimības vai novecošanās dēļ, vai ārēju apstākļu ietekmē, sākas ķēdes reakcija. Tāpēc senioriem mēdz būt daudzi un dažādi veselības traucējumi – atšķirīgi, bet tādi, kas vienlīdz būtiski ietekmē pilnvērtīgus fizioloģiskos procesus. Vecāka gadagājuma cilvēkiem mēdz būt deviņas un pat vienpadsmit diagnozes – to uzskaitījums var būt gana garš nevis tāpēc, ka ārsti neprastu simptomus un sindromus palikt zem vienas cepures, bet gan tāpēc, ka tās patiešām ir vienlaicīgi noritējošas dažādas slimības. Tieši tāpēc, piemēram, seniora veselības paasinājuma vai hospitalizācijas gadījumā ne tikai jāpievēršas konkrētajam veselības pasliktināšanās cēlonim, bet arī rūpīgi jāņem vērā viņa blakus slimības. Pretējā gadījumā cilvēka organisms var sabrukt kā trausls kāršu namiņš.

## Kāpēc galvenokārt sirds un asinsvadu slimības?

Sirds un asinsvadu slimības ir vienas no galvenajām cilvēka novecošanās fizioloģiskajām izmaiņām, un vecums ir viens no galvenajiem kardiovaskulārā riska faktoriem.

Pirmkārt, likumsakarīga novecošanās pazīme ir aterosklerotiskas jeb progresējošas artēriju sienīņu izmaiņas – tās var skart visu asinsrites sistēmu no galvas līdz pat papēžiem. Diemžēl tās rada vispārējus asinsrites traucējumus, kavējot nepārtrauktu un vienmērīgu asins plūsmu organismā, šūnu un audu pilnvērtīgu apgādi ar skābekli un barības vielām. Turklāt tās tiek uzskatītas arī par galvenajiem nei-

rālo bojājumu cēloņiem vecāka gadagājuma pacientiem.

Vienlaikus, gadiem ritot, paugstinās arī arteriālā hipertensija jeb asinsspiediens (*blood pressure*), un situācijā, ja tas netiek korigēts, seko izmaiņas sirds dobumos – sākumā kreisā kambara paplašināšanās, kam pievienojas sirds hipertrofija, mazspēja un sirds ritma traucējumi. Mirdzaritmija ir viena no biežākajām sirds aritmijām – arī tās sastopamība pieaug līdz ar vecu-

jumu senioru veselības aprūpē – vienlaicīgu vairāku (parasti – vairāk nekā piecu) medikamentu lietošanu. Nereti tas nozīmē sauju ar zālēm, kas senioram ir regulārā dienas deva. Diemžēl šis faktors veicina to, ka vecāka gadagājuma cilvēki nereti pieļauj kļūdas zāļu lietošanā – tiek aizmirsti medikamentus lietot vispār vai lietot regulāri pareizajās devās un atbilstoši ārsta norādēm. Tāpat tiek piemirsts, ka medikamenti jālieto ilgtermiņā –



Jānis Zaļkalns: “Vecums – tā ir *summa summarum* jeb mūsu nodzīvoto gadu kopsavilkums, ko nevaram ignorēt, taču varam novecot vai nu veselības, vai neveselības garā. Proti, novecošanu novērst nevaram, tomēr varam ietekmēt dzīves veselīgi nodzīvoto gadu kvalitāti.”

mu, palielinot infarkta un insulta risku.

Diemžēl nereti sirds un asinsvadu slimības sākas un norit neredzami, pašam cilvēkam nejūtot nekādas izmaiņas savā veselības stāvoklī. Līdz brīdim, kad tās izpaužas nopietna kardioloģiska notikuma veidā un var radīt ne tikai neatgriezeniski pazeminātas dzīves kvalitātes risku.

## Sauja ar zālēm – ikdienu

Daudzās vienlaikus noritējošās slimības un nepieciešamība tās ārstēt ietekmē nākamo izaicinā-

## Spēja rūpēties pašam par sevi

Seniorus bieži vien skar uzmanības, atmiņas, koncentrēšanās, jaunas informācijas apguves un uztveres ātruma problēmas. Šie, tā sauktie kognitīvie traucējumi var būt vairāk vai mazāk izteikti, taču, neatkarīgi no smaguma pakāpes, tie ietekmē seniora spēju rūpēties pašam par sevi, vadīt un kontrolēt savu slimību gaitu utt. Tāpat novecošanās procesa gaitā pieaug nespēks – cilvēks nespēj efektīvi tikt galā ar dažādām sadzīves un sociālām situācijām, izjūt vispārēju spēku izsīkumu un enerģijas trūkumu. Tas savukārt ietekmē gan uztura un dzīvesveida paradumus – piemēram, ūdens lietošanu vajadzīgajā apjomā un uztura pilnvērtību un daudzveidību, kā arī apdraud kopējo veselības stāvokli, visticšākajā veidā ierobežojot senioru

gluži praktiskās iespējas saņemt veselības pakalpojumus. Piemēram, kā lai seniors, īpaši dzīvojot viens, nokļūst pie sava ārsta, veic analīzes un izmeklējumus, jo īpaši sarežģītākos? Nemaz nerunājot par izmaksām, kas ar to saistītas.

## Kādi būtu vēlami risinājumi?

Senioru veselības aprūpe nav iedomājama bez konkrētiem sociāliem pakalpojumiem. Latvijā tā būtu sociālo dienestu ziņā. Senioru paaudzē diemžēl valda patēriņiska attieksme pret veselību, tā aizvien netiek uzskatīta par vērtību, pilnvērtīgas dzīves pamatu. Novecošanās nebūt nav individa dzīves beigas, bet gan vēl viens iespēju un attīstības posms, jo cilvēka fizioloģiskās un psiholoģiskās izmaiņas nav stingri saistītas ar chronoloģisko vecumu.

## Kas notiek ar organismu karstā laikā?

Nedēļrakstā IR žurnālistei J.Altenbergai atbild kardioloģe Ginta Kamzola

“Pirmais – paplašinās asinsvadi. Tas nozīmē, ka var samazināties asinsspiediens un mūsu smadzenes un citi orgāni nesaņem pietiekamu apasiņošanu.

Asinsspiediena pazemināšanās var izraisīt ne tikai ģiboni vai sirds ritma traucējumus, bet arī pasliktināt nieru funkciju, it īpaši cilvēkiem, kuriem tā jau ir traucēta. Turklāt karstums paātrina pulsu – lai nodrošinātu adekvātu asinscirkulāciju visos orgānos, paplašināto asinsvadu dēļ sirdij asinis jāpumpē ātrāk. Pacientiem ar sirds problēmām paātrināts pulss galīgi nenāk par labu, tas var veicināt aritmiju.

Sirds mazspējas gadījumā, ja sirds muskuļa saraušanās spēja ir samazināta, organisma regulatorās sistēmas – hormoni, centrālā nervu sistēma – cenšas to kompensēt, liekot sirdij strādāt ātrāk. Ja šos mehānismus ekspluatējam ilgstoši, tas vēl vairāk pasliktina sirds funkciju. Karsēties saulē neiesaka pat veselam cilvēkam, bet sirds slimniekiem pietiek pat ar īsu brīdi, lai organismu izsīstu no līdzsvara.

Riska grupā ir ne tikai seniori. Arī divdesmitgadniekiem var būt sirds mazspēja. Tomēr līdz 40 gadiem sirgstošo skaits ir mazāks – tikai aptuveni 0,4% no šīs demografiskās grupas. Bet vecumā virs 80 gadiem slimo 12 – 15%. Jo lielāka dzīves bagāža, jo vairāk problēmu bijis pirms tam, jo lielāka iespēja, ka sirds funkcija nav pilnīgi normāla. (..)

Ir maldīgi domāt, ka sirds mazspēja rodas tikai sirds slimību dēļ. Daudzas chroniskas slimības var ietekmēt sirds funkciju, arī pacienti ar onkoloģiskām slimībām, kas saņem ķīmijterapiju, ir riska grupā.

Karstumā organisms zaudē daudz šķidruma, tāpēc ir svarīgi, lai regulāri un daudz padzeramies. Bet to cilvēki bieži aizmirst. Ja organismā nav pietiekami daudz šķidruma, jo mēs pastiprināti svīstam, tas ietekmē nieru funkciju. Svīšanas rezultātā zaudējam sāļus, savukārt elektrolītu disbalanss var izraisīt sirds ritma traucējumus.

Īpaši jāuzmanās ne tikai cilvēkiem, kuriem jau ir kādas sirds problēmas, bet arī tiem, kas regulāri lieto asinsspiedienu samazinošus vai šķidruma izvadi veicinošus medikamentus.

Karstuma sekas var būt arī letālas. *Nature Medicine* publicētajā pētījumā lēsts, ka 2022. gada vasarā Eiropā ar karstumu saistītu iemeslu dēļ miris apmēram 61 tūkstošus cilvēku. Nav tādas diagnozes «miris no karstuma» – situācija ir individuāla, visbiežāk cilvēki mirst tieši no karstuma radītajām komplikācijām un veselības sarežģījumiem. Tomēr var būt arī situācija, kad organisma pārkaršana tieši noved pie kritiskām izmaiņām asinscirkulācijā un sirds apstāšanās. Tāpat mūsu organismā daudzi biokīmiski procesi iespējami tikai ar noteiktu ķermeņa temperatūru, ko organisms cenšas nepārtraukti uzturēt, tāpēc pārkaršana var izraisīt dzīvībai bīstamus traucējumus. (..)

Tomēr sajūtām ir jāpievērš uzmanība – ja karstuma dēļ sākat just diskomfortu, ir jāatrod patvērumš kondicionētā, vēsā telpā vai ēnainā vietā ārā.



## Atbalsts latviešu kultūrai



Pasaules Brīvo latviešu apvienības Kultūras fonda un padomes (KF&P) valde un nozaru vadītāji ir gandarīti paziņot 2023. gada piešķirumu konkursa laureātus. Pēc gaŗa procesa 19 pārstāvji no sešām PBLA dalīborganizācijām ir vienojušies par šādu sarakstu.

“Varam lepoties par plašu un daudzveidīgu sarakstu, kuŗā redzami kultūras svētki, filmas, literatūra, izglītība, mūzika un teātris,” saka PBLA KF&P valdes priekšsēdis Juris Ķeniņš. “KF&P nesen nodibinājam filmu nozari un 2023. gadā atbalstu saņems seši filmu projekti.”

Jau vairākus gadus KF&P ir atbalstījis gadskārtējo Ņujorkas Baltijas filmu festivālu (NYBFF), kā arī Bostonas Baltijas filmu festivālu (BBFF). Šogad tiem pievienojušies Austrālijas 59. Kultūras dienu īsfilmu festivāls. Vērtētāji ir nolēmuši atbalstīt informatīvi izglītojošo filmu “Zīmes. Debesu zīmes” – par senajām spēka zīmēm.

Izglītības/mūzikas jomā bieži esam atbalstījuši komponistes

Daces Aperānes rīkotos 15. Starptautiskos jauno mūziķu meistar-kursus. Šiguldā “Jaunas balsis! Jauna mūzika!” Vēl KF&P atbalstīs “Lasi! Dziedi! Mācies!” 4. posmu: latviešu tautasdziesmu animācijas filmas un karaoke ieraksti.

Pēc kovida briesmām teātri ir atsākuši raitu darbību, un KF&P atbalstīs divus projektus: Pasaules Latviešu amatierteātru (PLATS) rīkoto diasporas teātru saietu Bergenā, Norvēģijā, oktobrī “PLATS solis” un “LAIPA 2023”: IX Diasporas amatierteātru festivāls Sanfrancisko, arī šā gada oktobrī.

Literatūrā KF&P atbalstījis katalogu “Helmars Rudzītis un izdevniecības “Grāmatu Draugs” darbība trimdā (1950-1992)” un “Vakaru bez Juŗa Kronberga”, kas skanēja Dziesmu svētku nedēļā Rīgā.

Atbalstu saņems interaktīvā platforma “LAIVA”, kuŗa veido tiešraides, tai skaitā intervijas, spēles un tematiskus raidījumus (Facebook un YouTube), kā arī projektu “Vienā balsī” – video interviju ciklu ar latviešu komponistiem, izpildītājiem un diriģentiem YouTube platformā.

Novēlam visiem laureātiem labas sekmes projektu īstenošanā!

**PBLA Kultūras fonds un padome**



Vakars bez Juŗa Kronberga. Artūrs Rūsis, Ēriks Ķins, Gatis Gaujenieks, pie skaņu pults Cory McLeod, pie bungām vakara goda viesis Juris Kulakovs

JURIS ĶEINIŅŠ

## Minesotas Dziesmu svētki pēc gada

Staigājot pa Rīgas ielām Dziesmu un deju svētku laikā, nejausi sastopot senus draugus gan no Latvijas, gan no ārzemēm, sarunas vienmēr nonāk pie... Dziesmu svētkiem.

Leģendārais virsdiriģents Imants Kokars ir teicis, ka Dziesmu svētki ir patriotisma pote reizi ik pa pieciem gadiem. Ja

tādas pote ir vēlamas, tad pasaules latvietis var potēties krietiņi biežāk, principā katru gadu, jo – katru gadu kaut kur pasaulē notiek Dziesmu svētki.

Pasaules Latviešu ekonomikas un inovācijas forumā (PLEIF) Rīgā, Gaismas pili satiekot Minesotas Dziesmu un deju svētku Rīcības komitejas priekšsēdi

Ansi Viksniņu, saprotamā kārtā runājām par svētkiem – gan pagājušajiem, gan esošajiem, gan topošiem.

Ir zināma sakarība starp svētkiem ASV, Kanadā, Ziemeļamerikas Rietumkrastā un Latvijā: visiem dalībniekiem un viesiem ierodas no ASV, Kanadas un Latvijas, visiem līdzīgas programmas:

lielie koncerti koŗiem un dejojājiem, mazāki, bet tikpat nozīmīgi. Un karogs – lepnaiss 1963. gadā šūtais – ir piedalījies visos ārpus Latvijas. 2018. gadā tas kopā ar vairākiem koŗiem un deju grupām bija ieradies no Toronto un kopā ar dalībniekiem soļoja svinīgajā simtgades gājienā. Ansis Viksniņš uzņēmas atbildību par karogu, un tas lepni plīvoja Minesotas svētkos, līdz kanadieši to atveda atpakaļ uz Toronto, nākamo Ziemeļamerikas svētku vietu. Bet svētki Tēvzemē vilināja, un 2022. gada oktobrī karogs ieradās Rīgā, kur eleganti tika vests no lidostas uz Rakstniecības un Mūzikas muzeja ekspozīciju “Dziesmusvētku telpa” Meŗaparkā. Tad atkal ielūgums piedalīties svētku gājienā, un diŗoties, pārstāvot diasporas novadu. Pēc svētku saviļņojuma atkal uz Meŗaparku, līdz kāds koris to paņems līdzī uz 2024. gada svētkiem Toronto.

Abi būdami svētku Rīcības komitejas priekšsēŗi, nolēmām – ir labi atgriezties atmiņās!

Minesotā, par spīti kovida briesmām, bija burvīgi svētki vēsturiskās Misisipi upes krastā – “strauja, strauja upe tecē”.

Divi lieli sarikojumi, kas ilgi paliks atmiņā, noslēdza svētku nedēļu: tautas deju lieluzvedums sestdien, kopkoris un oficiālais noslēgums svētdien. Tautasdeju lieluzvedums “Izdejosim novadus!” bija ar līdzīgu nosaukumu kā gājienam Rīgā –

“Novadu diŗošanaŗ” deju lieluzvedumā ap 600 dejojāji gan no ASV, gan no Latvijas priecēja ar neaizmirstamu priekšnesumu.

Tāpat kā visos svētkos, gluŗi nemanot pienāca beigas, andrīz nepamanīti bija beigas, Minesotā izskanēja Kopkoŗa koncerts, par kuŗu varu tikai tikai jūsmot: vairāk nekā 400 dziedātāju koris, skanīgi instrumentālisti, un tauta atsaucīga. Mani miļākie – no klasikas: “Beverīnas dziedonis” un “Saulē brida rudzu lauku”. No jaunākas paaudzes: soliste Anniŗa Tetere (“Kur tu biji, bāleliņi”), Lielās mūzikas balvas laureāte Arta Jēkabsone, kuŗa ne tikai piedāvāju dŗezīgu jaundarbu “Kas var dziesmas izdziedāt?”, bet arī skaisti nodziedāja solo Ēriķa Eŗenvalda (ar autoru pie klavierēm) “Sanākam, saskaņam”, pārējo koncerta laiku pavadot pie pirmajām vijolēm. Un vēl “Kas to Jāņus ielīgoja?”, komponiste, grupas *Latvian Voices* mākslinieciskā vadītāja Laura Jēkabsone.

Nav ko gausties par svētku beigām, jo tūlīt jau nākamie ar iespēju atkal doties ceļā, tikties ar draugiem, dziedāt un dejojot, jūsmot, priecāties par mūsu vareno Latviju.

Tiekamies atkal – vai nu Austrālijā šogad ar mudi “Visi kopā zem vienas saules”, vai Toronto 2024. gadā “Let’s, let’s, Let’s!”, vai arī Grandrapidos, ASV, 2026. gadā. Cik labi “Kopā būt un kopā just”!



Pēteris Kalniņš nes Dziesmu svētku karogu Rietumkrasta dziesmu svētkos Portlandē, ASV, 1982. gadā



## LATVIEŠU LIKTENSTĀSTI

LĀSMA  
GAITNIECERaimonds Kugrēns –  
spilgts talants ar traģisku likteniRaimonds Kugrēns – spilgts  
talants ar traģisku likteni

Latvija var lepoties ar daudzām radošām un spilgtām personībām. Ne mazums ir ģimeņu, kur spilgti talanti dzimuši un savu varēšanu apliecinājuši vairākās paaudzēs. Viņus pašus un viņu veikumu zina visā Latvijā. Viena no tādām ir teātra režisoru un skatuves mākslinieku Kugrēnu dzimta. Kā spoža zvaigzne debesjumā ir Bauskas un Kuldīgas Tautas teātru dibinātājs, ilggadējais režisors un aktieris Raimonds Kugrēns (29.08.1912. – 29.01.1992.). Šī vīra dzīves gājums mūsdienu steidzīgajam cilvēkam varētu šķist tik neticams, it kā būtu patapināts no kāda piedzīvojumu romāna. Tomēr – nē, tas viss patiesi ir izdzīvots, ko apliecina viņa dēls Gunārs Kugrēns – ilggadējs Liepājas teātra aktieris.

Kugrēna pļavas un  
liktenīgā Preses balle

Vai zinājāt, ka vieta, kas mūsdienās ir pats Bauskas centrs ar autoostu, agrāk tika saukta par Kugrēna pļavām? Tas tāpēc, ka nākamā režisora Raimonda Kugrēna tēvs Jēkabs, būdams pēc profesijas moderis un tāpēc ik dienu braukdams no lauciniekiem savākt pienu, varēja atļauties savai vecākajai meitai Vairai Bauskā nopirkt divstāvu māju ar diviem lieliem augļukoku dārzjiem un dīķi. Tajā viņa kopā ar vīru Eduardu Cenku – Bauskas aizsargu organizācijas priekšnieku – līdz 1940. gadam arī dzīvojuši.

Pašam Jēkabam Kugrēnam Bauskas apriņķa Īslīces pagastā piederēja saimniecība "Silķes" ar 40 hektaru aņamzemi. Pēc tiesas un taisnības tā būtu mantojama viņa vecākiem dēlam Raimondam, taču viņam, kā par nelaimi, lauku darbi negāja pie sirds. Lai izbēgtu no sava likteņa,



Kugrēnu ģimene 1952. gadā Bauskā – Velta, Raimonds, Gunārs un Lāsma // // Foto: Gunāra Kugrēna personīgais arhīvs

Raimonds 15 gadu vecumā aizbēga no vecāku mājām uz Rīgu, kur, nedaudz samelojot par savu vecumu, tika pieņemts par jungu jeb kuģupuiku. Pēc divu gadu atšķirtības viņa māte Elvīra izlēma dēlam braukt pakaļ un lūgt viņu atgriezties "Silķēs". Raimonds piekrita, bet bija jādomā, ko darīt tālāk. "Viņš izlēma, ka turpinās dzimtas tradīciju pa militāro līniju. Trīs viņa mātes brāļi bija Latvijas armijas pulkveži Ceplīši. Raimonds iestājās Rīgas kaņaskolā, ko absolvēja 1937. gadā, tika nozīmēts par vada komandieri Jelgavas 3. kājnieku pulka Sakarnieku rotā, kā arī par šīs rotas sporta instruktoru," stāsta Gunārs Kugrēns.

"Viņš ļoti labi prata komunicēt, ieinteresēt, aizraut un motivēt, turklāt sevi uzturēja teicamā sportiskā formā. Panākumi bija tik labi, ka tēvu aicināja vadīt bataljona un pat pulka sporta sacensības. Tas viss lieti noderēja turpmākajā dzīvē."

R. Kugrēns bija viens no izredzētajiem, kuŗu aicināja uz Preses ballēm. 1938. gadā šajā ballē viņš iepazinās ar Veltu Ūdri. Jaunkundze, kuŗa bija absolvējusi Jelgavas ģimnaziju jeb *Academia Petrina* un Rudzītes ritmoplastikas kursus, 1939. gada 12. aprīlī kļuva par Kugrēna kundzi. Tā paša gada 6. augustā pasaulē nāca viņu pirmdzimtais Gunārs.

No virsnieka līdz  
liķu krāvējam

Varēja sākties ģimenes dzīve, taču liktenis bija lēmis citādi. "Būdams Latvijas armijas virsnieks, 1941. gadā tēvs dienēja bataljonā un pat pulka sporta sacensībās. Tas viss lieti noderēja turpmākajā dzīvē." R. Kugrēns bija viens no izredzētajiem, kuŗu aicināja uz Preses ballēm. 1938. gadā šajā ballē viņš iepazinās ar Veltu Ūdri. Jaunkundze, kuŗa bija absolvējusi Jelgavas ģimnaziju jeb *Academia Petrina* un Rudzītes ritmoplastikas kursus, 1939. gada 12. aprīlī kļuva par Kugrēna kundzi. Tā paša gada 6. augustā pasaulē nāca viņu pirmdzimtais Gunārs.



Latvijas armijas virsnieks Raimonds Kugrēns 1937. gadā



Raimonds Kugrēns 1947. gadā, atgriezies mājās no Noriļskas



Kuldīgas Tautas teātra dibinātājs un režisors Raimonds Kugrēns. Pagājušā gadsimta 70. gadi

izturētu necilvēcīgos apstākļus ar šķīvi balandas zupas dienā. "Raimondam laimējās – viņš saslima, tāpēc nokļuva medpunktā, kur pēc atveseļošanās tika pieņemts darbā par sanitāru. Vajadzēja uzkopt telpas, mazgāt grīdas un uz šķūņiem nest liķus, kuŗus tur sakrāva kā pagales. Kad kļuva siltāks, varēja izrakt vien 70 centimetru dziļas bedres, kur tos aprakt, taču meža zvēri un putni nelaiķus atraka un barojās no tiem," Gunārs ir atklāts. "Virtuvē tēvs drīkstēja savākt kartupeļu mizas, ko ēda zaļas, tāpat viņš tika pie priežu pumpuriem un roņa gaļas, ko ēda jēlu. Pateicoties tam, tēvs palika dzīvs."

Latvijā palikusi ģimene 40. gadu otrajā pusē zirga pajūgā no Zemgales veselu nedēļu devās uz Ventspili, jo bijusi doma tālāk pārcelties uz Zviedriju. Velta Kugrēna Ventspilī satika režisoru Zeltmāti (Ernestu Kārklīnu), kuŗam bijis tāds pats nolūks, taču tas nepiepildījās. Pārdomājusi arī Velta, viņa teikusi: "Es nekur nemukšu. Raimonds ir Sibīrijā. Ja es tagad aizbraukšu, mēs mūžam varam nesatīkties." Laiks tika izmantots mērķtiecīgi: V. Kugrēna Ventspilī pabeidza režisora Zeltmata kursus un, kad viņš iestudēja Rūdolfu Blauņa lugu "Uguni", bija Kristīnes lomas tēlotāja. Iestudējumā maza lomiņa tika arī viņas dēlam. "Esmu lepns, jo mans pirmais režisors sešu gadu vecumā bija Zeltmatis," smejas Gunārs Kugrēns.

1945. gadā pienāca pirmā vēstule no Sibīrijas – tā apliecināja, ka ģimenes galva ir dzīvs; savukārt 1947. gada 6. augustā, Gunāra astotajā dzimšanas dienā, Raimonds Kugrēns atgriezās Latvijā pie savas ģimenes. "Es viņu sākumā nepazinu – svešs cilvēks. Sēžoties pie galda, tēvs pieteica, lai nelejam viņam otru šķīvi zupas pat tad, ja viņš to lūdz," atceras Kugrēns. "Maizīti viņš ēda gan pie zupas, gan pie pamatēdiena un pie saldā ēdiena." Tā atsākās ģimenes dzīve Bauskā.

## Par režisoru greizsirdības dēļ

Pēc vīra atgriešanās Velta Kugrēna pie režisores Rozenbergas Bauskā atsāka spēlēt teātri. Tika iestudēta Raiņa luga "Pūt, vējiņi!", kur viņai tika Baibas loma. Pēc tam tapa iestudējums Blauņa drāmai "Uguni", kur Veltai atkal galvenā loma – Kristīne. "Kā vienā, tā otrā lomā mammai bija jābucojas, uz ko tēvs kļuva greizsirdīgs," smejas Gunārs Kugrēns. "Šī iemesla dēļ arī viņš sāka spēlēt teātri un lugu "Uguni" atveidoja Akmentiņu." Paralleli tam Kugrēns sāka strādāt Bauskas 1. vidusskolā par fizikālas un fizikas skolotāju, kā arī pats iestudēt uzvedumus uz valsts svētkiem.

(Turpinājums 9. lpp.)



(Turpināts no 8. lpp.)

“Vienu brīdi pat bija tā, ka režijas taisija abi vecāki, tāpēc viņiem bija jābrauc uz pašdarbības teātru režisoru kursiem. Jā, tēvs režijas darbam pievērsās greizsirdības dēļ!”

Darba gados Bauskā tika iestudētas vairākcēlienu lugas un operetes: Aleksandra Ostrovska “Vilki un avis”, Īzaka Dunajevska “Brīvie vēji”, Imres Kālmāna “Silva”, Jaras Beneša “Zaļā plavā”, Arvida Žilinska “Zilo ezeru zemē”, kas, pēc komponista vērtējuma, baušļeniekiem bija izdevusies labāk nekā operetes māksliniekiem Rīgā, un Raiņa “Uguns un nakts”. Pašdarbnieku kopā bija ap 80 cilvēku, no kuriem vecākajam bija tuvu 90 gadiem, bet jaunākajam... 1952. gadā iestudēja Alekseja Arbuzova lugu “Namiņš nomalē”, kuŗā loma bija pat sešas nedēļas vecajai Lāsmāi Kugrēnai – režisorai meitai. Aizrautīgais darbs tika atalgots – 1955. gadā baušļeniekiem vienīgajiem Latvijā tika piešķirts mūzikāli drāmatiskā Tautas teātra nosaukums.

Drīz pēc tam Kugrēns ar ģimeni pārcēlās uz Ventspili, kur turpināja režisora darbu. Tā posma veiksmīgākais iestudējums bija Dagnijas Zigmontes “Jūras vārti”.

Taču režisoram ar to bija par maz, tāpēc 1959. gadā viņš iestājās Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas Teātra fakultātes Režijas nodaļā. “Tas bija gads, kad pirmoreiz uzņēma Tautas teātru režisoru neklāties kursu. Iestāties vēlējas abi vecāki, bet uzņēma tēvu. Tajā pašā gadā konservatorijā uz aktieriem iestājos arī es. Uz 20 vietām bija 400 pretendenti,” stāsta Gunārs Kugrēns. “Konservatoriju abi pabeidzām 1963. gadā. Tēva diplomdarba izrādī “Aklais vīrs” pieņēma Smilģis, novērtējot to par labu. Savukārt 1971. gadā konservatorijā iestājās mana māsa. Teātra fakultātes vēsturē nav otra tāda gadījuma, kad 12 gadu laikā to absolvētu tēvs, dēls un meita.”

1969. gadā Raimonda Kugrēna dzīvē sākās jauns posms – viņš pārcēlās uz Kuldīgu. Tur režisoram radās ideja organizēt Teātra dienas, kas kļuva par tradīciju. Drīz arī kuldīdznieki varēja svi-

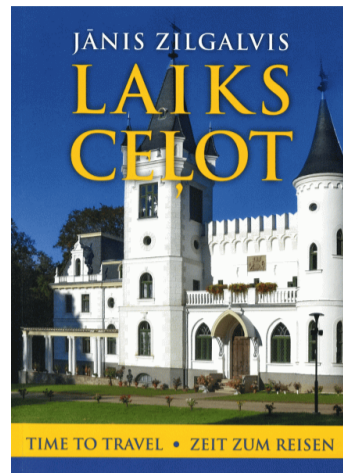
nēt uzvaru, jo 1974. gadā pēc Arvida Grīguļa lugas “Savu lodi nedzird” panākumiem skatē tika iegūts Kuldīgas Tautas teātra nosaukums. Aptuveni desmit darbības gados kopā ar Kuldīgas pašdarbniekiem tika iestudētas šādas lugas: Eduarda Dardedža un Gunāra Ordellovska dziesmu spēle “Priekules muižas spārnu kalējs”, Roberta Sēļa “Silaines muiža”, kas bija grandiozs brīvdabas uzvedums un piedzīvoja 200 izrāžu, braļu Kaudzišu “Mērnīku laiki” un citas. Viņa vadītajā trupā darbojās jaunās aktrises Indra Burkovska un Skaidrite Šēniņa, kuŗas vēlāk savu dzīvi saistīja ar skatuves mākslu.

Pēc sava Kuldīgas perioda Raimonds Kugrēns atgriezās Bauskā, kur vadīja Patērētāju biedrības drāmatisko pulciņu. Tas bija laiks, kad kuldīdznieki palika bez režisora. Kādās no Teātra dienām aktieris Ēvalds Valters ir teicis: “Tā Tautas teātra uguns, ko iekūra Raimonds Kugrēns, pašlaik noplakusi. Ceru, ka tā atkal kvēlos!”

1992. gada 29. janvārī režisors aizgāja Mūžībā.



## LAIKA GRĀMATA piedāvā



JĀNIS ZILGALVIS

### LAIKS CEĻOT. IV daļa

Šis izdevums ir domāts plašam lasītāju lokam, tiem, kuŗiem ir īpašs prieks baudīt skaistu un sakoptu vidi Latvijas muižās, pastorātos un parkos un kurus iepriecina seni viduslaiku cietokšņi, krāšņas baroka un klasicisma rezidences, kā arī jaunāku laiku būvmākslas liecības.

**Cena: 25 EUR**

[www.laikagramata.lv](http://www.laikagramata.lv)

## TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

### EDUARDS TŪTERS

Skice pašportretam

Ja kāds gleznotājs glezno pašportretu, tad viņš dara to ar krāsām un līnijām. Dziesminieka pašportreta skicēšanai būtu nepieciešami parādīt zināmu šķērsgrīzumu no viņa dzejas. Taču šāda katra atsevišķa autora dzejas šķērsgrīzuma parādīšana jāatzīst par grūti izdarāmu, vismaz pašreizējos apstākļos. Pirmkārt, kā vidējās, tā vecākās paaudzes dzejniekiem nav pieejami viņu agrāk publicētie darbi un, otrkārt: visu autora darbu šķērsgrīzums nekādi nebūtu ietilpināms vienā grāmatā. Tātad autoram atliek tikai kaut ko pastāstīt pašam par sevi, par savu darbu rašanos. Tieši par saviem darbiem autoram neērti runāt; to lai dara šo darbu lasītāji un vērtētāji. Protams, arī lasītāji piedalās šajā dzejas vērtēšanā, un es esmu saņēmis vēstules, kas liecina, ka mana dzeja daudziem (sevišķi no manas paaudzes) kļuvusi par saules maizi, Zentas Mauriņas vārdiem izsakoties.

Par to, kad un kur esmu ieradies šajā negantajā un tomēr tik skaistajā pasaulē, esmu jau rakstījis grāmatā “Trimdas rakstnieki” II sējumā. Par to īsumā pastāstīti arī “Latvju enciklopēdijas” III sējumā. Ja kādu vēl sevišķi interesētu ziņas par manu bērnību, tad tādas atrodamas manos autobiogrāfiskajos atmiņu tēlojumos “Rembauši”, “Pūpolu svētdiena” un “Vītolī”, kas iespiesti grāmatā “Traucīņš ar medu” 1951. gadā.

Skaidri neatceros, vai man toreiz bija 15 vai 16 gadu, kad sāku rakstīt dzejoļus. Diezgan labi atceros to, ka šī sevi neapklusināmā vēlēšanās izteikt savas do-

mas, savas ilgas, savu pārdzīvojumu izjūtas man radās visai agri – jau zēna gados, bet kļuva neatvairāma pēc tam, kad jau biju lasījis un iepazīsies ar toreiz ievērojamiem krievu un latviešu rakstnieku dzejas darbiem.

Manuprāt, dzejošana un vispār pieķeršanās kādai mākslai ir kā kāda apsēstība, un, kas reiz nokļuvis šīs apsēstības apkampienos, tam no tās vairs vaļā netikt. Tā tas ar mani toreiz iesākās un tā šī dzejas apsēstība mani pavada visu mūžu. Un jāsaka: labi, ka tā. Piemēram, Pirmā pasaules kara laikā, kad ārpus pirmajām kaujas līnijām daudzi jaunie cilvēki nodevās kāršu spēlei, žūpošanai un citām pārmērībām – man bija mana dzejas apsēstība: vai nu lasīju kaut kur sadabūtu grāmatu, vai fiksēju uz papīra savas pārdomas un izjūtas. Tāpat šī pieķeršanās dzejai mani ārkārtīgi stiprināja traģiskajā Berlīnes bumbošanas laikā, kad abi ar sievu uzturējāmies Berlīnē (no 1944. gada novembra līdz 1945. gada februāra beigām). Daudz no kara laikā uzrakstītā gāja bojā, bet kāds mazumiņš tomēr palika un vēlāk tika sākotnēji grāmatā “Laika soli”. Arī pēc kara – Latvijas brīvības laikā – kad nepārtraukti, no 1922. gada līdz 1944. gada rudenim strādāju kā valsts ierēdnis Zemkopības ministrijā, atvaļinājuma laikā, svētdienās un svētku dienās, un dažkārt arī vēlajās nakts stundās, vajadzēja apmierināt savu dzejas apsēstību... Šajos 22 gados radās četri dzejoļu krājumi – “Pie jūras”, “Dvēseles siluēti”, “Vijole pagrabā” un “Mūžības dārzos”, bet



Edvarts Tūters ar dzīvesbiedri Zeltu

piektās grāmatas manuskripts aizgāja bojā 1945. gadā Berlīnes liesmās. Bez jau pieminētajām grāmatām Latvijas brīvības gados mani dzejoļi tika iespiesti visos lielākajos laikrakstos un arī vairākos žurnālos. Toreiz diezgan daudz rakstīju arī jaunatnes izdevumos.

Dzejoļu sacerēšanu neesmu pārtraucis arī trimdā – kā Vācijā, tā ASV. 1963. gadā Daugavas Vanagu apgāds Kanada izdeva manu dzejoļu krājumu “Pēdas sniegā”.

Visvairāk dzejoļu man radusies kļusās vienatnes un vienlības stundās, parasti vakara stundās, kad pierimuši dienas trokšņi, bet dažreiz tie radusies arī pēkšņi un spontāni pēc kāda notikuma vai pārdzīvojuma, kas

sabangojis dvēseli. Citreiz ierosme radusies no kādām pārdomām, kādas sāpes vai sajūsmas. Rakstīdams neesmu domājis par kādiem “ismiņiem”. Aizvienam rakstu tā, kā to attiecīgā momentā man diktē manas izjūtas un manu domu samezģlojums... Aizvienam esmu vēlējis būt patiess pret sevi un pret pasauli ap mani. Pricējājos, ka to pareizi uztvēruši un atzinuši manu dzejoļu lasītāji un vērtētāji.

Būt savos darbos vienmēr saskaņā ar sevi – klausīties, ko saka sirds, ko domas un izjūtas, tas izklausās pavisam vienkārši, visiem saprotami. Taču dzejoļu sacerēšanas momentā jūtas un izjūtas dažreiz mēdz būt kūsājošas un kāpinātas, radot izmīsumu un traģisma apsēstus mo-

mentus. Šādi momenti dažkārt bijuši par cēloni tam, ka daži mani dzejoļi tā sakot “izlēkuši” laukā no tradicionālo formu logata. Protams, par to es neesmu sevišķi norūpējies, jo vienmēr esmu vēlējis palikt uzticīgs pārdzīvojumam kā dzejas fundamentālajai pamatnei. Tas, protams, nenozīmē, ka es vēlētos ignorēt tradicionālās un klasisķās formas. Nebūt ne! Kā jau manu dzejoļu lasītāji būs ievērojuši, neesmu vairījies pat no kanoniskajām formām un sacerējis krievni daudz sonetu, kas publicēti periodikā un tāpat arī manā jaunākajā dzejoļu krājumā “Pēdas sniegā”. Tāpat lasītāji būs ievērojuši, ka neesmu vairījies arī no brīvākas pantu uzbūves.

Beidzot šo savu atklāsmi un mazās piezīmes par dzejošanas apsēstību, gribu vēl pateikt arī to, ka neesmu iedomīgs un nedomāju, ka manā dzejoļu klāstā nebūtu sastopamas dažas šķautnainas vai arī par daudz smagas, nospiedošas rindas. Taču, tāds ir mūsu pašreizējais laikmets, kuŗā esam ierauti un kuŗā, protams, visai nozīmīgu vietu ieņem arī dzeja.

“Kad nav bēdu, nevar dzejot” – saka Pēteris Ērmanis. Tā ir liela patiesība. Bet šī lielā patiesība nozīmē arī to, ka mūsu dzeja vēl dzīvos, jo arī mūsu bēdas ir lielas: bēdas par mūsu mīļajiem un bēdas par mūsu Tēvzemi – svešas varas apsēstībā.

No grāmatas “Pašportreti”,  
sastādījis Teodors Zeltniš.  
Grāmatu Draugs, 1965.



## CITUR IZLASĪTS

## Ak, valodiņ, cik pacietīga esi!

“Tikai kropļojot valodu, jūs varat pretendēt uz amatiem, ietekmi un naudu!”

šādu rūgtu atziņu sava raksta virsrakstā licis žurnālists Māris Krautmanis

(neatkariga.nra.lv, 26.07.2023)

Interesantu Hannas Brentones rakstu ir publicējis Eiropas norises atspoguļojošais portāls *politico.eu* 19. jūlijā. Tas saucas “Labākie eirokratu darba pieteikumi ir tikpat šausmīgi kā jūsējie. Jo kuŗš gan negribētu “virzīt patiesu sadarbību un proaktīvi veidot vienprātību”?

### Būtība ir nesvarīga, svarīga ir klišeju lietošana

“Lai pārdotu sevi, lai iegūtu ES izcilāko darbu, jums it kā ir nepieciešams radošums un tieksme uz pašreklāmu, vai ne? Patiesībā nē. Jums, iespējams, vajadzēs tomēr nedaudz satraukties. Jo, runājot par pieteikumiem uz jauniem amatiem, šķiet, ka tos kropļo nogurušas vecas klišejas un nerunāšana par lietas būtību, lai jūs varētu izskatīties kā visi pārējie,” raksta H. Brentone. *Politico* ir noplūdinājis to cilvēku CV un motivācijas vēstules, kuŗi pretendē uz nākamo ES galveno banku uzrauga amatu, kam ir ārkārtīgi svarīga loma. Tā ir saistīta ar aptuveni 300 000 eiro lielu algu gadā.

“Mēs tās esam izlasījuši, lai jums tas nebūtu jādara. Jo ticet mums, jūs patiešām nevēlaties,” ironizē *Politico*. “Jūs uzreiz atpazīsiet formulējumu – neatkarīgi no tā, vai esat pieteicies darbam lielveikalā, birojā vai, uzdrīkstē-

tos teikt, informācijā telpā.”

Ir paredzēts nomainīt itālieti Andreu Enriju Eiropas Centrālās bankas Uzraudzības padomes priekšsēdētājas amatā, kas kontrolēja bloka lielākos aizdevējus. Motivācijas vēstulēs uz viņas amata vietu ir sastopamas tādas “izteismīgas” rindiņas kā,

mā. Viņa esot cilvēks ar “plašu pieredzi”. Darba iegūšana “būtu pagodinājums,” viņa saka. Tikmēr Spānijas Bankas vadītāja vietniece Margarita Delgado ar entuziasmu teic, ka spējot “vadīt patiesu sadarbību un proaktīvi veidot vienprātību”. Un vēl viņa “radīs patiesu vienas komandas

banku krīzes 2008. gadā. Delgado gan bijusi vistuvāk, mazliet atsaucoties uz Spānijas finanšu krīzi.

“Intensīvās ekonomiskās krīzes laikā, kas skāra Spāniju 2012. gadā, es pierādīju savu spēju tikt galā ar šo notikumu un efektīvi risināt aktuālas problēmas, kas apdraudēja stabilitāti un progresu,” viņa saka, taču nav tuvojusies reālu piemēru sniegšanai, konstatē *Politico*. Buša un Delgado pagājušajā nedēļā bija galvenās “stingrā kursa dāmas”, kas personīgi atstāja iespaidu uz vadošajiem likumdevējiem Eiropas Parlamenta Ekonomikas komitejā. Delgado skarbā sarunā ar ES likumdevējiem esot nodrošinājusi sev darbu, jo pēc saņaksmes viņi vienbalsīgi atbalstīja viņas kandidatūru. “Ir sajūta, ka viņa patiešām var stīvēties pret bankām, ja nepieciešams, viņa šķiet ļoti skarba dāma,” teikusi kāda augsta amatpersona. “Viņai varbūt vienkārši vajag jaunu runu autoru?” retoriski vaicā *Politico*.

Diezin vai tik vienkārši būs. Šajā piemērā redzam, ka amata pretendente tikai tālākās, dziļākās un detalizētākās sarunās, kas jau skar lietu būtību, ir pratusi pierādīt savu kompetenci, taču viņa var mainīt savus runu un pieteikumu autorus kaut vai desmitiem reižu – diezin vai no tā kaut kas mainīsies. Jādomā, ka viņas tekstu autori ir vislielākie profesionāļi savā jomā, jo prot maksimāli sarežģīti izteikties par vienkāršām lietām, bet sarežģītus jautājumus pasniegt primitīvi, kas ir visnotaļ “augsta pilotāža”.

Eiropas birokrātijas valodas žargons ir jau paguvis tik ļoti iesīkstēt, ka bez tā nav iedomājama nekāda oficiāla sarakste, nekādas runas, nekādi pieteikumi uz amatiem, nekādi projektu pieteikumi uz ES naudām. Šķērmā kārtā tas attiecas jo īpaši uz tādām valstīm, kā Latvija, kur bez “eironovojaza” (Eiropas “jaunās valodas”, iron. – *Red.*) nav iedomājama kāda projektu vai amatu pieteikumu virzība. Ja projekta vai amata pieteikumu pretendents rakstīs cilvēciskā valodā, tad viņam izredzes ir mazas.

### Ilgtspēja, drošums, labbūtība!

Cilvēciskā valodā cilvēks sākumā var pateikt ideju, tās realizācijas iespējas, terminus, dažus skaitļus. Tas aizņem ne vairāk kā dažas lappuses. Pēc tam tad būtu detaļas, grafiki, tabulas, konkrētība. Taču tas nekādi neder, lai viņu ņemtu nopietni! Tāpēc pretendentu saziņā ar vietējām Latvijas institūcijām vai Eiropas birokrātijā nav citas iespējas kā izstiept tekstu bezgalīgā vāvuļošanā, obligāti pa vidu iepinot tādus vārdus, kā “ilgtspēja”, “drošums”, “lab-

būtība”. Tie ir angļu valodas kalķi, kas populāri eiropabirokrātijas žargonā. Būtiski ir arī, lai interneta automatiskais tulkotājroboots šos vārdus var pārnest no latviešu valodas atpakaļ uz angļu, lai Eiropa tos saprot.

Varbūt vārds “sustainability” (“ilgtspēja”) angļiski nemaz tik tukši neskan? Kaut kādu saturu tas tomēr ietver. Taču, ja to lieto bez jēgas un saprašanas katrā vietā un par jebkuŗu tēmu, tad tas jau izskatās dīvaini. Vai, piemēram, “lietotājdraudzība”, kas jau ir pagalam komisks nevalstiskās organizācijas “Delna” lietots valodas kroplītis.

Partijas *Progresīvie* pretendente uz Valsts prezidentes augsto amatu Elīna Pinto bija norādījusi uz “publiskās pārvaldības līderību ilgtspējas iedzīvināšanā un labbūtības ekonomikas veidošanā”. Izcēlusi “sieviešu ekonomiskās iespējināšanas nozīmi”. Uzsvērusi latvietības pilsonisko, ekonomisko un pragmatisko komponenti. Populārizējuši “labbūtības” ekonomikas pieeju kā jaunu alternatīvu patēriņnieciskumā balstītai un finansializētai ekonomikai”. Viņa gan par Valsts prezidenti nekļuva, taču šis alternatīvais absolūtas verbālas bezjēdzības piemērs ir īpaši spožs. Iespējams, E. Pinto ir patiesi jauka un kompetenta būtne, kuŗa visu ko zina un prot, taču ir jau tik dikti saziņusies birokrātikas valodas klišeju, ka nūdien bail.

Arī dažu pašlaik pie varas esošu augstu amatpersonu spēja teikt runas, nepasakot pilnīgi neko bez “sausā atlikuma”, ir patiesi apbrīnojamas. (..)

Varbūt vārds “sustainability” (“ilgtspēja”) angļiski nemaz tik tukši neskan? Kaut kādu saturu tas tomēr ietver. Taču, ja to lieto bez jēgas un saprašanas katrā vietā un par jebkuŗu tēmu, tad tas jau izskatās dīvaini. Vai, piemēram, “lietotājdraudzība”, kas jau ir pagalam komisks nevalstiskās organizācijas “Delna” lietots valodas kroplītis.

piemēram, “būt atzītam par uzticības veidotāju” un būt “pārliecinātam, ka varu sniegt nozīmīgu ieguldījumu”. Tas, protams, ikvienam izsauc žāvas.

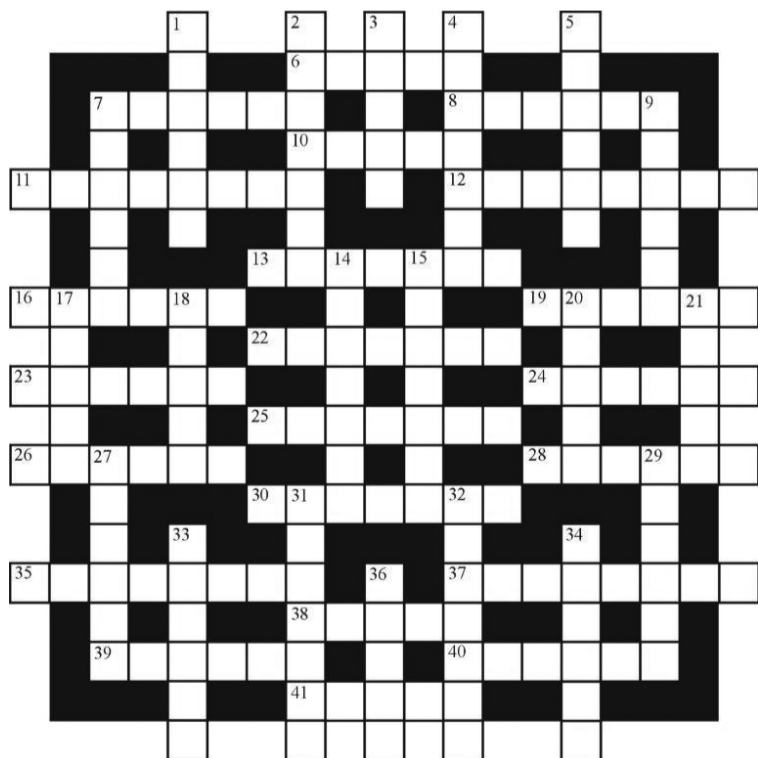
### Proaktīvi veidos vienprātību!

Klaudija Buša, kandidējot uz šo darbu no pašreizējā ietekmīgā *Bundesbank* viceprezidentes amata, izvēlas neskaidras darba interviju klišejas savā pieteiku-

sadarbības pieeju”. Viņai piemītot arī “aizrašanās ar finanšu sektoru” un “nesatricināma apņemšanās uzturēt godīgumu un uzticību”. Lai gan abas sievietes ir lieliski kvalificētas šim darbam un abas ir ekspertes banku un ekonomikas jomā, *Politico* neredz viņu pieteikumus kaut nelielu atsauci uz iepriekšējo pieredzi, skaidrojumu par to, kā mainījusies viņu domāšana pēc

## KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS



**Horizontāli:** 6. Gaujas pieteka. 7. Šķidrie audi. 8. Sporta spēle. 10. Nevarīga, nespējīga. 11. Nesteidzīgs gājējs. 12. Pirmais iespaidis par kaut ko. 13. Idejas. 16. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 19. Karpu dzimtas zivs. 22. Garnele. 23. Medicīnas speciālistes. 24. Kāpelējāugi. 25. Tiesiskais stāvoklis. 26. Rinīts. 28. Suņu šķirne. 30.

Mehānikas nozare. 35. Mazas rozīnes bez sēklām. 37. Trīsgalvainais augšdelma muskulis. 38. Kopīgs darbs bez atlīdzības. 39. Rupja krāsotāju ota. 40. Virieša vārds (janvāri). 41. Ekstremitātes.

**Vertikāli:** 1. No kokiem brīvas, taisnas joslas mežā. 2. Kontakts. 3. Asinsvadu sienīņu periodiskas svārstības sirdsdarbības rezultātā.

4. Auglības un mīlestības dieviete vairāku semītu tautu mitoloģijā. 5. Pacilājošs, liksms emocionālais stāvoklis. 7. Nervu šūnas izaugums, kas nervu impulsu novada no šūnas uz izpildorgāniem. 9. Garenisks krāvums. 14. Zvirbulveidīgo kārtas putns. 15. Debespuse. 17. Daugavas pieteka. 18. Grumba, krunka. 20. Lielā asinsrites loka galvenā artērija. 21. Nevajadzīgi. 27. Klusā okeāna rūpnieciskais zivis. 29. Varens, spēcīgs. 31. Kontrolinstruments. 32. Emocionāla attīršanās un šķīstīšanās, pārdzīvojot žēlumu vai bailes. 33. Bezdarbīgs, neaktīvs. 34. Kildas, trači. 36. Jūrmalas pilsētas daļa.

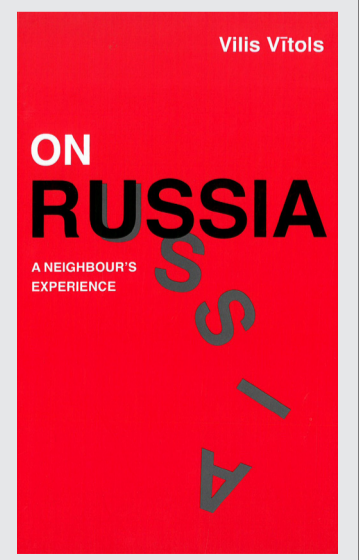
### Krustvārdu miklas Nr. 27 atrisinājums

**Horizontāli:** 5. Asinsvadi. 8. Piestala. 11. Vakcīnas. 13. Saiga. 14. Sīrēna. 15. Stends. 16. Sviests. 19. Astore. 21. Niedre. 22. Saime. 23. Valis. 29. Puravs. 30. Stalts. 31. Vesperis. 32. Zondes. 34. Liepas. 35. Laika. 37. Ietverti. 38. Lietavas. 39. Pasakaina.

**Vertikāli:** 1. Tabaka. 2. Sijas. 3. Lauva. 4. Birkas. 6. Estētes. 7. Pipenes. 9. Išiass. 10. Dineja. 12. Apdare. 17. Vērmele. 18. Tālantī. 20. Ētaps. 21. Naivs. 24. Kumode. 25. Kandava. 26. Viesis. 27. Kamejas. 28. Atmata. 33. Stropi. 34. Lietas. 35. Liesa. 36. Alnis.

## VIĻA VĪTOLA GRĀMATA PAR KRIEVIJU

Meklējiet Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās!





## Mājās darināti tautastērpi



Šovasar Rīgā, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā ir skatāma mūzeja un pētniecības centra "Latvieši pasaulē" izstāde "Uzvilkt Latviju. Latvieša tautastērps pasaulē", kurā ir izstādīti 40 tautastērpi no visas pasaules. Šis – Dagmāres Grīslas Hīlas darinātais tautastērps – ir saņemts kā dāvinājums izstādes laikā, 2023. gada jūlijā. Tautastērps, kuru savām meitām darināja Dagmāra Grīslas Hīla (Hill) ap 1970. gadu. Dāvinājušas Marisa Zubāns (dz. Hīla) un Elita Hīla

Izceļojot no bēgļu nometnēm Eiropā 20. gadsimta 40. gadu beigās un 50. gadu sākumā un palēnām iedzīvojoties mītnu zemēs, daudzās latviešu mājās pašu rokām tika darināti tautastērpi. Mamma šuva tērpus saviem bērniem, meitenes – pašas sev un saviem draugiem deju kopās, koros. Trimdas sākuma gados bija grūtības ne tikai iegūt informāciju par tautastērpu darināšanu, bet arī atbilstošus materiālus. Ar radošu pieeju tika krāsoti audumi, gatavoti vainagi, izšūti krekli.

Šobrīd Latvijā populārā kustība "Katram savu tautastērpu" ir labi pazīstama ārzemju latviešu vidū ne tikai pēdējos piecus gadus. Tai ir vismaz 75 gadu sena vēsture, kad pēc Otrā pasaules kara latvieši kļuva par trimdiniekiem – daudziem no viņiem saikni ar zaudēto

dzimteni palīdzēja uzturēt un saglabāt "katram sava tautastērpa" darināšana un valkāšana.

Dagmāra Grīslas Hīla uzsūva šo tautastērpu savām meitām no materiāliem, kas 20. gadsimta 70. gados bija pieejami viņas dzīvesvietā, Jūdžinas (Eugene) mazpilsētā Oregonā, ASV Rietumkrastā.

Dagmāra izvēlējās darināt Lielvārdes tērpu, jo tolaik veikalā bija iespējams iegādāties tērpus piemērotu rūtainu audumu. Kreklu viņa arī nopirka veikalā, bet krādzīņas un aproču izšuvumus darināja pati. Jostu ar ziediem Dagmāra izveidoja no krāsainas austas lentes, kurā nopirka rokdarbu veikalā. Savukārt vainags tapis no elastīgas, rūpnieciski ražotas lentes, izgreznojot to ar pērlītēm.

Lielvārdes tautastērpu vispirms valkāja Elita, vēlāk – Marisa. Tērps



Dagmāra Grīslas Hīla ar meitu Marisu 6. ASV Rietumkrasta dziesmu svētkos Sietlā 1975. gadā. Dagmārai mugurā ir tautastērps, kurš izvests no Latvijas bēgļu gaitās; Marisai mugurā ir Dagmāras šūtais tērps

tika vilkts, dodoties uz dažādiem pasākumiem, piemēram, baznīcas draudzes svētkiem 1971. gadā, latviešu dziesmu svētkiem Sietlā 1975. gadā, arī piedaloties vasaras bērnu nometnē "Mežotnē", ASV Rietumkrastā.

Marisa atceras: *Augot trimdā (ASV), mūsu vecāki (kaut tēvs bija amerikānis) un vecvecāki ieaudzināja mums lepnumu un cieņu būt*

*latviešiem. Mēs braucām divas stundas, lai apmeklētu lielāku sabiedrību un pasākumus Portlandē, Oregonā vai sešas stundas Sietlā, Vašingtonā, vai pat desmit stundas Sanfransisko, Kalifornijā! Piedalīties latviskā pasākumā ar tautastērpu – tas bija liels gods (un ir joprojām)! Septiņus gadus vecam bērnam tas bija neappraktāms prieks, un tas tikai apstiprināja latvietību!*



Bērni mājās šūtos tautastērpos Latviešu mājā Almēlijā, Lielbritānijā 1974. gadā // Foto: Harijs Blezūrs

## Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro  
par cm<sup>2</sup> ierāmējumā  
Atlaides par reklāmas  
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
  - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:  
● 0,60 eiro par 1 cm<sup>2</sup> ierāmējumā.  
SĒRU ĻUDINĀJUMS:  
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

## BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.  
Rietumeiropas latviešu laikraksts,  
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna  
Brīvā Latvija redakcija:  
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011  
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)  
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,  
+371 29439423,  
Tālrunis: +371 67326784.  
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

### ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju  
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.  
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)  
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)  
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas  
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.  
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem,  
kuņi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā ver-  
sijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas  
latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri  
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās  
pašas, kas kopš 2001. gada bijušas ko-  
pīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu  
no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.  
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

**Samaksa:** naudu ieskaitot SIA VESTA-  
LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,  
nr.: LV80UNLA0050016243516,  
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.  
Latviešu organizāciju un **privātie  
sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm  
augstu vienslejiņā platumā aizņemtu  
telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)  
EUR 60,-

**Komerčiālie sludinājumi** EUR 12  
par 1 slejas cm.  
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai seg-  
vārdu parakstītos rakstos izteiktās do-  
mas nav katrā ziņā arī redakcijas do-  
mas. Par līdzstrādnieku honorāriem  
nepieciešama iepriekšēja vienošanās.  
Par publikācijas minēto faktu precī-  
zītāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:  
**Biedrības Laiks-BL** kontā –  
SEB Banka,  
nr.:LV60UNLA0050018705154



## SPORTS SPORTS SPORTS

LATVIJA SAŅĒMUSI  
IELŪGUMU PIEDALĪTIES  
PARĪZES OLIMPISKAJĀS  
SPĒLĒS

Latviju nākamā gada Parīzes olimpiskajās spēlēs varētu pārstāvēt aptuveni 50 sportisti, ar nosacījumu, ja četrpadsmit gadu vecajam sportistam kvalificējas arī vīriešu basketbola izlase, žurnālistiem atzina Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidents Jānis Buks. Pirmdien LOK biroja tika nogādāts oficiāls ielūgums Latvijai uz nākamā gada Parīzes Olimpiskajām spēlēm. Buks stāstīja, ka šobrīd lielākais izaicinājums ir nodrošināt sportistiem maksimāli labākos apstākļus, lai viņi varētu sagatavoties un startēt kvalifikācijas sacensībās un vēlāk arī olimpiskajās spēlēs.

Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) vēl nav pieņēmusi galīgo lēmumu par Krievijas un Baltkrievijas sportistu startu Parīzes Olimpiskajās spēlēs, taču abām agresorvalstīm netika nosūtīti ielūgumi. Jaunā LOK prezidenta nostāja ir līdzīga iepriekšējās LOK vadības pozīcijai – spēlēs nestartēt, ja tām tiek pieļautas arī agresorvalstis. “Mana personīgā nostāja ir diezgan kategoriska – mēs nevaram būt vienās sacensībās ar agresorvalstu pārstāvjiem, neatkarīgi zem kāda karoga viņi startē,” teica Buks. Viņu esot nedaudz izbrīnījis Ukrainas lēmums atļaut sportistiem piedalīties sacensībās, kurās ir arī agresorvalstu pārstāvji. Šonedēļ Bukam paredzēta saruna ar Ukrainas Olimpiskās komitejas vadību, kurā viņš plāno noskaidrot arī argumentus par labu šādam lēmumam. Parīzes Olimpiskās spēles notiks no 2024. gada 26. jūlija līdz 11. augustam.

ŠĶĒPMETĒJA MŪZE-SIRMĀ  
SASNIEDZ VIENU NO  
SEZONAS LABĀKAJIEM  
REZULTĀTIEM PASAULĒ

Latvijas šķēpmetēja Lina Mūze-Sirmā sestdien Valmierā Latvijas čempionātā vieglatlētikā sasniedza vienu no 2023. gada sezonas labākajiem rezultātiem pasaulē. Pirmajā mēģinājumā Mūze-Sirmā šķēpu meta 60,33 metru tālumā. Otrajā mēģinājumā viņa šķēpu raidīja 64,78 metru tālumā jeb 98 centimetrus tālāk par pasaules čempionāta normatīvu. Viņa arī izpildīja Parīzes olimpisko spēļu normatīvu, kas ir 64 metri. Smiltenietei tas ir karjeras trešais labākais rezultāts. Pirms šīs

nedēļas nogales šajā sezonā tālāk par 64,78 metriem bija metušas tikai trīs šķēpmetējas. Sudrabu ar 61,10 metru tālu metienu izcīnīja Anete Kociņa, bet bronzu ar 55,31 metru tālu raidījumu – Madara Palameika.

UZVARĒTĀJI LATVIJAS  
ČEMPIONĀTĀ  
VIEGLATLĒTIKĀ

Kārslēkšanā ar jaunu Latvijas U-23 rekordu – 5,65 metriem – uzvarēja 19 gadus vecais Valters Kreišs. Viņam pagaidām sacensību augstvērtīgākais rezultāts, balstoties uz Starptautiskās Vieglatlētikas savienības (“World Athletics”) punktu tabulu – 1171 punkts. Sievietēm labākais rezultāts Paulai Kļaviņai ar pārvarētiem 3,66 metriem. 1500 metru skrējienā ar jaunu personīgo rekordu – četrām minūtēm un 14,79 sekundēm – uzvarēja mājiniece Agate Caune. 400 metru sprintā par čempioniem kļuva Gunta Vaičule ar finišu 52,89 sekundēs un Artūrs Pastors ar rezultātu 48,33 sekundes. 100 metru sprinta finālās ātrākie bija Sindija Bukša (11,76 sekundes) un Oskars Grava (10,38). Vesera mešanā – Igors Sokolovs ar 56,71 metru tālu metienu, bet sievietēm zeltu izcīnīja Anna Gulbe ar 50,69 metru tālu metienu. Barjersprintā vīriešiem 110 metros nepārspēts bija Jānis Sausais ar finišu 14,63 sekundēs, bet sievietēm 100 metros pirmā finišēja Krista Sprūde ar laiku 14,03 sekundes. 3000 metru šķēršļu skrējienā vīriešiem pirmais finišēja Edgars Šumskis (9:00.03), bet sievietēm konkurencē uzvarēja Anna Marija Petrakova (11:29.34). Lodes grūšanā pirmo vietu ar 15,64 metrus tālu raidījumu izcīnīja Ralfs Eduards Gauja, kā arī otro uzvaru izcīnīja Gulbe – viņai 14,78 metru tāls raidījums. Tālākā vīriešiem labākais rezultāts bija Rihardam Pūķim, kurš lēca 6,90 metru tālumā.

LATVIJAS U-18  
BASKETBOLISTI ATGRIEŽAS  
AUGSTĀKAJĀ DIVĪZIJĀ

Latvijas U-18 vīriešu basketbola izlase sestdien Portugālē, uzvarot Melnkalni ar rezultātu 96:83, izcīnīja uzvaru Eiropas čempionāta B divīzijas pusfinālā, nodrošināja atgriešanos augstākajā divīzijā. Latvijas izlasē ar 18 punktiem un piecām atlekušajām bumbām atzīmējās Roberts Blūms, 16 punktus guva un sešas bumbas



Latvijas U-18 vīriešu basketbola izlase

zem groziem izcīnīja Edvards Švalbe, bet 14 punkti un septiņas rezultatīvas piespēles bija Jurim Vitolam. Ceturtdaļfinālā Latvijas jaunie basketbolisti ar rezultātu 90:69 guva virsroku pār vienaudžiem no Rumānijas. Apakšgrupā Latvija ar 85:71 pārspēja Beļģiju, ar 75:73 – Portugāli, ar 74:64 – Bulgāriju un ar 77:70 – vienaudžus no Šveices, nodrošinot pirmo vietu.

BALTIJAS ČEMPIONĀTĀ  
PLUDMALES VOLEJBOLĀ

Latvijas pludmales volejbola duets Mārtiņš Pļaviņš un Edgars Točs (attēlā) svētdien Liepājā uzvarēja Baltijas čempionāta trešajā posmā un ieņēma arī pirmo vietu kopvērtējumā, kamēr sievietes konkurencē pie zelta tika igauņietes Helēne Hollasa un Līsa Remmelga. Vīriešu turnīrā Pļaviņš/Točs, kuri bija izsēti ar otro numuru, uzvarēja abās apakšgrupās spēlēs un uzreiz sasniedza ceturtdaļfinālu, kurā uzreiz iekļuva arī Mihails Samoilovs/Aleksandrs Bedritis/Artūrs Rinkevičs (3.) un igauņi Dmitrijs Korotkovs/Urmass Pīks (4.), visiem četriem duetiņiem pēc tam iekļūstot arī pusfinālā. Samoilovi pusfinālā piekāpās igauņiem ar 0-2 (19:21, 16:21), bet otrā pusfinālā Pļaviņš/Točs ar 2-0 (21:19, 21:17) pārspēja Bedriti un Rinkeviču. Finālā Latvijas duets ar 2-0 (22:20, 21:19) uzvarēja igauņus, bet ciņā par bronzas godalgām brāļi Samoilovi guva panākumu ar 2-0 (21:17, 21:15). Sieviešu turnīra finālā igauņietes ar 2-0 (21:14, 21:16) pārspēja māsas Gerdu un Rugili Rudzinskaites (2.) no Lietuvas. Baltijas čempionāta kopvērtējumā vīriešu konkurencē pirmo vietu ar 220 punktiem ieņēma Pļaviņš un Točs, otrie ar tikpat punktiem bija Korotkovs/Pīks, bet trešajā pozīcijā ar 160 punktiem ierindojās Bedritis/Rinkevičs. Sieviešu konkurencē ar 200 punktiem par uzvarētājiem kļuva Hollasa/Remmelga, otro vietu ar 180 punktiem izcīnīja māsas Grudzinskaites, bet labāko trijnieku ar 130 punktiem noslēdza Vasiļauskaite/Kovaļska.

SKUJIŅŠ IZCĪNA  
SESTO VIETU  
SANSEVASTJANAS KLASIKĀ

Latvijas riteņbraucējs Toms Skujiņš sestdien izcīnīja augsto sesto vietu UCI Pasaules tūrē iekļautajā Sansevastjanas klasikā. Šajās sacensībās riteņbraucēji veica 230,3 kilometrus, pārvarot septiņus kāpumus. Otrā gadu pēc kārtas un trešo reizi vēsturē šajās sacensībās uzvarēja beļģis Remko Evenepūls (“Soudal - Quick Step”), kurš noslēgumā bija ātrāks par spāni Peljo Bilbao (“Bahrain - Victorious”), abiem finišējot piecās stundās 30 minūtēs un 59 sekundēs. Skujiņš bija pirmais 14 riteņbraucēju grupā, kas uzvarētājiem zaudēja trīs minūtes un divas sekundes. Izcīnīta sestā vieta Skujiņam deva 140 UCI punktus, kas viņam ir augstvērtīgākais rezultāts sezonā. Tāpat latvietis izcīnīja augstāko vietu no “Lidl - Trek” komandas riteņbraucējiem.

SMAIĻOTĀJAS ČAMANE/  
BĒRZIŅA IZCĪNA SUDRABU  
EIROPAS JUNIORU  
ČEMPIONĀTĀ

Latvijas smaiļotāju divnieks Melānija Čamane/Krista Bērziņa svētdien Portugālē Eiropas junioru čempionātā tika pie sudraba medaļām 500 metru distancē, bet pēc tam dienas turpinājumā Bērziņa tika vēl pie sudraba 200 metru distancē. Pirmo vietu ieņēma Ungārijas airētājas Aliza Gombāša/Hanna Peto, kurām Čamane/Bērziņa zaudēja 9,34 sekundes, bet trešās vietas ieguvēja itālietes Sāra del Grata/Džulia Bentivoljo piekāpās uzvarētājam vairāk kā trīs sekundes.

JĀNIS REIŠULIS UZVAR  
EMX125 KLAŠES POSMĀ

Latvijas motokrosa braucējs Jānis Mārtiņš Reišulis // Foto: KTM Motofavorīts MX Team

Latvijas motosportists Jānis Mārtiņš Reišulis svētdien Beļģijā izcīnīja uzvaru Eiropas motokrosa čempionāta 125 kubikcentimetru klases (EMX125) sezonas septītajā posmā. Latvietis vadības grožus neatdeva un finišēja pirmais, bet svētdien otrajā braucienā no sestās pozīcijas pirmajā aplī izdevās aizcīnīties līdz otrajai pozīcijai, piekāpjoties vien somam Kasimiram Hindersonam. Posmā Reišulis uzvarēja ar 47 punktiem, Hindersons ar 41 punktu bija otrais, bet latvieša sīvākais konkurents francūzis Matiss Valēns



Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

šoreiz bija trešais ar 37 punktiem. Pirms sezonas pēdējiem diviem posmiem Reišulis ar 313 punktiem ir droša līderpozīcijā, bet otrais ar 282 punktiem ir Valēns.

LATVIJAS SPORTISTIEM  
GODALGAS  
STARPTAUTISKAJĀS  
SACENSĪBĀS IEJĀDĒ

Sporta centrā “Kleisti” pirmo reizi Latvijas jāšanas sporta vēsturē tika rīkotas augsta līmeņa starptautiskās CDI sacensības iekļautā disciplīnā, kuras tiesāja visaugstākās kvalifikācijas ārstu tiesneši. Latvijas sportistiem gan neizdevās uzvarēt nevienā shēmā, taču viņi izcīnīja vairākas godalgas, vēsta Latvijas Jātņnieku federācija. Sacensībās piedalījās jātnieki no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Zviedrijas un Somijas. Divās shēmās uzvarēja lietuviete Jūstīna Vanagaite ar Beļģijas siltasiņu šķirnes zirgu Nabab. Ceturtajā un piektajā pozīcijā šeit mūsu sportiste Airisa Penele ar Hanoveras šķirnes zirgu Quince. Brīvās izveles programmā divas otrās vietas izcīnīja latvieti Olga Šakurova ar zirgu Falestra. Abās shēmās uzvarēja Lietuvas sportiste Sandra Sisojeva ar zirgu Found Boy.

TRĪS TIESNEŠI NO LATVIJAS  
PASAULES KAUSA IZCĪNĀ  
BASKETBOLĀ

Andris Aunkrogers, Mārtiņš Kozlovskis un Gatis Saliņš augsta izskaņā un septembra sākumā apkalpos FIBA Pasaules kausa izcīņas finālturnīra spēles. Andris Aunkrogers jau 2019. gadā tiesājis Pasaules kausa izcīnā un 2022. gada Eiropas čempionātā. Kozlovskis savā karjerā apkalpojis trīs Eiropas vīriešu čempionāta finālturnīrus (2017., 2019., 2022.), kā arī strādājis Pasaules kausa izcīnā un Tokijas olimpiskajās spēlēs, bet Saliņš Eiropas sieviešu čempionātā un 2022. Eiropas vīriešu čempionātā. Pasaules kausa izcīņas finālturnīrs no 25. augusta līdz 10. septembrim norisināsies Filipīnās, Indonēzijā un Japānā.

MEŽINSKIS IZCĪNA  
SUDRABA GODALGU  
EIROPAS U-23 ČEMPIONĀTĀ  
SVARCELŠANĀ

Latvijas svarcēlājs Armands Mežinskis pirmdien izcīnīja sudraba godalgu Eiropas Eiropas U-23 čempionātā svarcelšanā svaru kategorijā līdz 89 kilogramiem. Mežinskis startēja A grupā un rašanās tika galā ar 150, 157 un 161 kilogramu smagiem stieņiem, bet grūšanā ar 190 un 198 kilogramiem, pēdējā piegājienā nespējot pacelt 203 kilogramus. Abos vingrinājumos labākais bija moldāvis Marins Robu, kurš summā pacēla 373 (170+203) kilogramus. Mežinskis ar 359 (161+198) izcīnīja sudraba medaļu, bet pie bronzas godalgas ar 344 (154+190) tika ukraiņis Maksims Dombrovskis.

Ziņas apkopojā Andris Kļaviņš